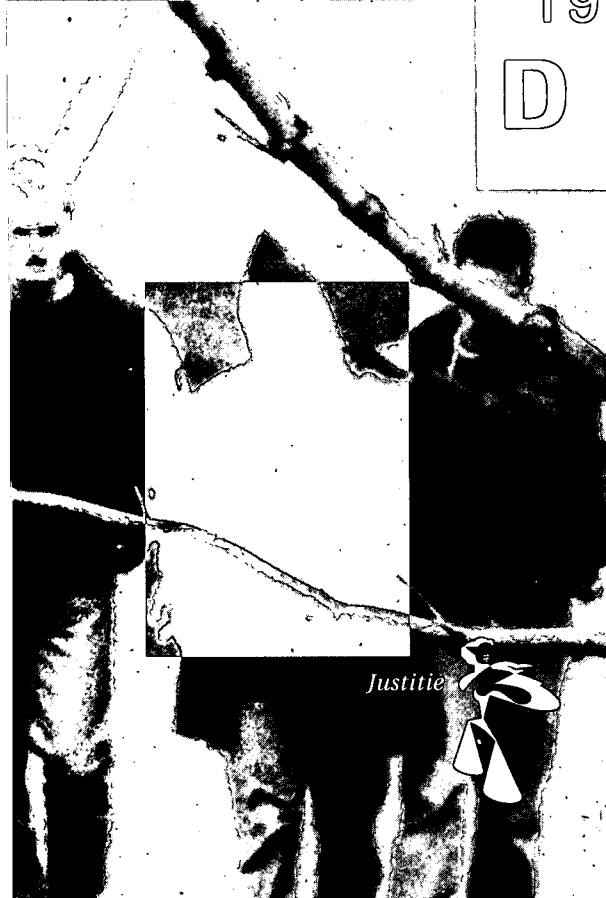

W O
1999
D C

Jaarverslag

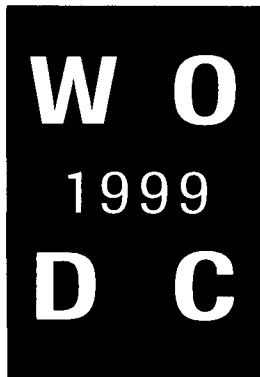
Justitie

ENTER

Wetenschappelijk
Onderzoek- en
Documentatiecentrum

EVESTIG

Jaarverslag

Voorwoord

In januari 1999 werd aan het WODC de SG-trofee toegekend voor het beste jaarplan van alle jaarplannen die door de directies van het bestuursdepartement en de uitvoeringsorganisaties (Openbaar Ministerie, gevangeniswezen, enzovoort) voor 1999 waren opgesteld. Het is natuurlijk erg eervol om een dergelijke prijs in de wacht te slepen, maar het opstellen van een goed jaarplan is gemakkelijker dan het goed uitvoeren van een plan. Het jaarverslag is 'the proof of the pudding'. Het zou daarom aanbeveling verdienen om naast de SG-trofee voor het beste jaarplan ook een prijs in te stellen voor het beste jaarverslag.

Dit jaarverslag wijkt af van de vorige WODC-jaarverslagen. De gebruikelijke hoofdstuksgewijze bespreking van de WODC-afdelingen (DIV, EWB, Onderzoek, SIBa) is vervangen door een indeling die gebaseerd is op de systematiek van de INK. Verspreid over de hoofdstukken, die de verschillende 'aandachtsgebieden' representeren van het INK-model, worden belangrijke gebeurtenissen, activiteiten en gegevens van het WODC uit 1999 vermeld. In negen bijlagen worden vervolgens de gegevens over onder meer de productie van de verschillende afdelingen overzichtelijk gepresenteerd. Uiteraard zal in dit verslag ook gerefereerd worden aan het jaarplan 1999: Welke plannen zijn wel en welke zijn niet uitgevoerd?

Het verslagjaar was een gedenkwaardig jaar met enkele hoogtepunten en trieste gebeurtenissen. Op deze plaats wil ik het overlijden memoreren van Kitty Slabbers, jarenlang onze gewaardeerde redactiemedewerkster van het European Journal on Criminal Policy and Research. Wij zullen haar nooit vergeten.

H.G. van de Bunt
Directeur WODC

Inhoud

1	Beleid en strategie	1
1.1	Missie	1
1.2	Onderzoekprogrammering 1999-2000	1
1.3	Beleidsinformatievoorziening	3
1.4	Samenwerking	3
1.5	Internationalisering	4
1.6	Besturing en personeel	5
1.7	Kostprijzen	7
2	Eindresultaten	9
2.1	Productiegegevens	9
2.2	Productie en ketenafhankelijkheden	10
2.3	Behaalde resultaten op bedrijfsvoeringgebied	11
3	Waardering door klanten	13
4	Waardering door de maatschappij	17
4.1	Algemeen	17
4.2	Integriteit	17
4.3	Ontsluiten, verspreiden en uitwisselen van kennis	18
5	Management van processen	21
5.1	Kwaliteit	21
5.2	Onderhoud van de administratieve organisatie	22
5.3	Audits	22
6	Personeelsmanagement	23
7	Waardering door personeel	25
8	Subsidies en inkoopmanagement	27
9	Leiderschap	29

- Bijlage 1:** Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten
afdeling Onderzoek 31
- Bijlage 2:** Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB 39
- Bijlage 3:** Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten
afdeling SIBa 57
- Bijlage 4:** Overzicht van afgeronde projecten afdeling DIV 63
- Bijlage 5:** Lijst van in 1999 verschenen wetenschappelijke artikelen 69
- Bijlage 6:** Lijst van overige activiteiten 73
- Bijlage 7:** Personeelsbezetting WODC 1 januari 2000 79
- Bijlage 8:** Benutting WODC-producten 83
- Bijlage 9:** Personeelsmobiliteit 89

Beleid en strategie

1.1 Missie

De missie van het WODC is:

Wij willen een kenniscentrum zijn voor het brede justitieveld dat hoog aangeslagen wordt door het beleid en de (inter)nationale wetenschap. Dat gezag ontlent wij aan de hoge wetenschappelijke kwaliteit, de relevantie, de tijdigheid en de bruikbaarheid van onze producten, aan de onafhankelijkheid waarin deze totstandkomen, en aan de initiërende rol die wij spelen in het publieke en wetenschappelijke debat.

In de kern komt deze missie erop neer dat het WODC een internationaal toonaangevend wetenschappelijk centrum wil zijn dat kennis genereert en verspreidt voor Justitie. Deze missie stelt hoge eisen aan de organisatie van het WODC en aan de samenwerking met het departement en verwante wetenschappelijke centra in binnen- en buitenland. Het beleid van het WODC is er ook in 1999 op gericht geweest zo goed mogelijk de randvoorwaarden te creëren om aan deze hoge eisen te kunnen voldoen.

1.2 Onderzoekprogrammering 1999-2000

In 1999 is de uitvoering van het onderzoekprogramma 1999-2000 (en een resterend deel uit het programma 1997-1998) ter hand genomen. Reeds in de eerste weken van het jaar was duidelijk geworden dat het WODC in 1999 veel te weinig financiële ruimte zou hebben om alle projecten uit het programma uit te voeren. Wanneer bijvoorbeeld *alle* subsidieverzoeken zouden worden gehonoreerd, *alle* projecten zouden worden uitgevoerd die volgens het programma 1999-2000 in 1999 uitgevoerd zouden moeten worden, en *alle* buiten de programmering om ingediende onderzoekwensen zouden worden ingewilligd, dan zou er zelfs een tekort van ongeveer 9 miljoen gulden optreden. We hebben in de tweede helft van 1998 onvoldoende onderkend dat er langzaam maar zeker sprake was van een 'overvraging' van het WODC, die de financiële ruimte van het WODC te boven ging. Hier kwam nog bij dat de begroting van 1999 voor ongeveer 1,6 miljoen gulden werd belast met vertraagde projecten uit 1998. Vanwege het zogeheten kasstelsel is het niet mogelijk bedragen over te hevelen naar het volgende jaar. Het bedrag van 1,6 miljoen dat in 1998 voor de genoemde projecten was gereserveerd, kon derhalve niet overgeboekt worden naar 1999. Bovendien bleek de vrije bestedingsruimte voor 1999 behoorlijk ingeperkt

door enkele grote subsidieprojecten en periodiek terugkerende projecten (Politie-monitor); in totaal beliepen de kosten hiervoor 4,1 miljoen gulden.

Om te voorkomen dat er in 1999 onaanvaardbare tekorten zouden optreden, zijn begin 1999 enkele maatregelen genomen, die van invloed zijn geweest op de uitvoering van het programma 1999-2000.

Deze maatregelen bestonden uit:

- het schrappen van 2 nog uit te voeren projecten uit het programma 1997-1998;
- het in goed overleg met de opdrachtgever schrappen van 12 projecten uit het programma 1999-2000;
- het kritisch beoordelen van ingediende subsidieverzoeken;
- het goedkoper dan oorspronkelijk begroot uitvoeren van een aantal projecten, waardoor is uiteindelijk 2,7 miljoen gulden is bespaard;
- het doen (mede)financieren van een aantal projecten door de beleidsdirecties (0,9 miljoen);
- het eenmalig verhogen van het WODC-budget met 2,5 miljoen gulden.

Deze maatregelen zijn in 1999 daadwerkelijk geëffectueerd. In het verslagjaar bleken daarenboven 17 onderzoekprojecten om externe (buiten het WODC gelegen) redenen niet of vertraagd van start te gaan, een financiële meevaller voor 1999, maar de lasten van deze projecten zullen wel op 2000 drukken. Een tweede meevaller betrof de structurele toekenning in juli 1999 van f 500.000 aan het WODC-budget. Per saldo is hierdoor uiteindelijk een onderuitputting van f 684.000 gerealiseerd, hetgeen op een begroting van ruim 23 miljoen gulden een goed resultaat is. In totaal zijn er in 1999 31 projecten van het programma 1999-2000 in uitvoering genomen. De onderzoekagenda van het WODC wordt echter niet alleen door de programmering bepaald; er zijn altijd wel urgente projecten, ministeriële toezeggingen, verzoeken vanuit de Kamer en dergelijke, die buiten de programmering om in uitvoering genomen (moeten) worden. In totaal zijn 51 projecten in 1999 buiten de programmering om in uitvoering genomen of liepen reeds.

Samen met de 27 in 1999 in uitvoering zijnde projecten uit het programma 1997-1998 zijn er in totaal 109 onderzoekprojecten in het verslagjaar in uitvoering geweest. In hoofdstuk 3 zijn gegevens gepubliceerd over het aantal in het verslagjaar afgeronde projecten.

Overeenkomstig de voornemens is in 1999 de update van 2000 van het onderzoekprogramma 1999-2000 totstandgekomen. Tijdens deze updategesprekken zijn nieuwe wensen opgevoerd en oude projecten om verscheidene redenen afgevoerd. De gesprekken hebben tot een verschuiving in de projecten geleid. Twaalf projecten zijn opgenomen in andere projecten, 5 zijn door de beleidsdirectie zelf in uitvoering genomen en 19 projecten zijn afgevoerd door de beleidsdirecties.

Hier staat tegenover dat 18 nieuwe projecten zijn opgevoerd en 54 projecten zijn blijven staan op het programma voor 2000. In totaal zullen derhalve 72 projecten in uitvoering worden genomen.

1.3 Beleidsinformatievoorziening

In het jaarplan 1999 wordt aangekondigd dat er fors geïnvesteerd zal worden in de verbetering van de beleidsinformatievoorziening van Justitie. Gesteld wordt dat de huidige stand van zaken op een aantal gebieden van de informatievoorziening een ernstige bedreiging vormt voor een verantwoorde wetenschappelijke evaluatie van het beleid. Een van de projecten waarin het WODC flink geïnvesteerd heeft, is het project Rodata geweest, dat in het leven is geroepen om een nieuw beleidsinformatiesysteem te ontwerpen voor het departement en andere partners (Centraal Bureau voor de Statistiek, magistratuur). Het systeem zou op landelijk niveau gegevens moeten bevatten over aantallen en soort van strafzaken en hun doorlooptijden en afdoeningen. Het project dat onder leiding van de plaatsvervangend secretaris-generaal was gestart, is helaas gestopt. Het WODC heeft inmiddels samen met het Parket-Generaal een (tijdelijke?) voorziening getroffen, OMdata geheten, om uit de lokale parketbestanden te putten voor het verkrijgen van een landelijk beeld van de strafrechtspleging.

Twee andere initiatieven om samen met anderen te werken aan de verbetering van de beleidsinformatievoorziening van Justitie hebben meer resultaat gehad. In 1999 is samen met de Werkgroep Abrio (verbetering kwaliteit recherche) en de Centrale Recherche Informatiedienst (wetenschappelijke recherche-advisering) hard gewerkt aan het maken van een landelijk analyseerbaar daderbestand uit het Herkenningsdienst Systeem (HKS). In 1999 is het gelukt om een bestand te maken waarin alle in 1998 door de politie in het HKS geregistreerde daders zijn opgenomen. Op basis van dit bestand kunnen tal van analyses worden gemaakt die voor politie en justitie relevant zijn. Een tweede project waarin in 1999 vooruitgang is geboekt, betreft het ontsluiten van het geautomatiseerde Justitieel Documentatieregister in Almelo voor wetenschappelijke doeleinden. Door een projectgroep is inmiddels programmatuur ontworpen die het mogelijk maakt om het zogeheten Justitieel Documentatiesysteem (JDS) met onderzoeksvragen te benaderen, bijvoorbeeld: Hoeveel personen recidiveren nadat zij een geldboete of gevangenisstraf opgelegd hebben gekregen? Is recidive specifiek of algemeen?

1.4 Samenwerking

De hierboven gegeven voorbeelden laten zien dat het WODC met andere instellingen samenwerkt om de informatievoorziening te verbeteren. Vanuit de – mede door INK ingegeven – overtuiging dat de doelen van het WODC het beste in samenwerking met

anderen gerealiseerd kunnen worden, zijn alle WODC-afdelingen in meerdere of mindere mate externe samenwerkingsverbanden aangegaan.

De afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse (SIBa) werkt structureel samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) om jaarlijks een overzicht over criminaliteit en strafrechtspleging te presenteren. Het eerste product hiervan verscheen in oktober 1999.

De afdeling Onderzoek voert enkele projecten samen met externe onderzoekers uit. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is het samen met prof. dr. W. de Haan en het bureau Beke verrichte onderzoek naar de omvang van het door de politie geregistreerde geweld.

De afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB) werkt in haar subsidiebeleid nauw samen met andere departementen, zoals blijkt uit de actieve deelname van EWB in het Programcollege Onderzoek Jeugd, het stimuleringsprogramma Sociale Cohesie, de Stimuleringsactie Rechtsgeleerd Onderzoek (SaRO) en het programma Informatietechnologie en Recht (ITeR). Zowel in ondersteunende (facilitaire) zin als in programmatisch opzicht werkt EWB mee aan de oprichting van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gefinancierde project Politie en Wetenschap.

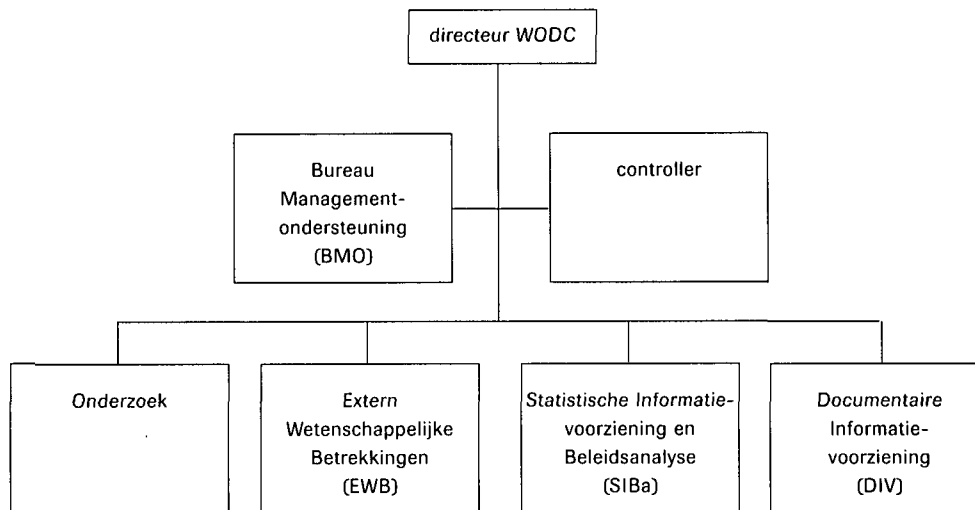
De afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) heeft in het kader van de kennisverspreiding met de Nederlandse Politieacademie de afspraak gemaakt jaarlijks samen één of meer congressen te organiseren. In het verslagjaar is een congres over Justitie in de Buurt (JiB) georganiseerd. Tevens wordt op verzoek van het Parket-Generaal samen met prof. F. Bovenkerk een expertsysteem opgebouwd ten behoeve van de leden van het Openbaar Ministerie (OM). Een zeer belangrijk project ten slotte is het samen met de juridische faculteiten en de rechterlijke macht gemaakte landelijke onderzoeksprogramma rechtspleging.

1.5 Internationalisering

Overeenkomstig het gestelde in het Jaarplan 1999 zijn enkele internationale samenwerkingsverbanden gestart. In het kader van ADAM-I, een door het National Institute of Justice geleid onderzoekproject, is door het WODC een pilotstudie gestart in het regiokorps Haaglanden. Voorts worden in het kader van het project Sourcebook en een project van de Verenigde Naties (Crime prevention organized crime) door WODC'ers ervaringen in internationaal verband uitgewisseld omtrent het internationaal vergelijkbaar maken van gegevens over de aard en de omvang van criminaliteitsproblemen.

Er zijn diverse Engelstalige artikelen door WODC'ers geschreven (het beoogde aantal van twee is ruimschoots gehaald) en er is een afspraak gemaakt met het onderzoeksbureau UNICRI van de Verenigde Naties te Rome om in 2000 een WODC-onderzoeker aldaar te detacheren.

Figuur 1: Organogram WODC

Voorts is op het in november 1999 gehouden ASC-congres te Toronto door de directeur van het WODC het initiatief ondersteund om een Europese vereniging voor criminologie op te richten. Het WODC zal in april 2000 als gastheer optreden voor de oprichtingsvergadering.

1.6 Besturing en personeel

Het WODC is, samen met onder meer de directie Voorlichting en het bureau Kwaliteitszorg, een directie die het gehele departement ondersteunt en is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de SG. De structuur van het WODC ziet er als volgt uit (zie figuur 1).

De *directeur* geeft leiding aan de afdelingen van het WODC. Hij is eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het onderzoekprogramma van het ministerie van Justitie. Hij beslist over de vraag of onderzoek intern moet worden uitgevoerd dan wel moet worden uitbesteed. Tevens is de directeur eindverantwoordelijk voor de WODC-publicaties.

De *afdeling Onderzoek* verricht (sociaal-)wetenschappelijk onderzoek op de justitiële beleidsterreinen. Daarnaast behandelt deze afdeling verzoeken om dossierinzage.

De *afdeling EWB* draagt zorg voor de aanbesteding van onderzoek en de begeleiding daarvan. Daarnaast behandelt deze afdeling subsidieverzoeken.

De *afdeling SIBa* verricht statistische analyses ter identificatie of doorrekening van globale trends en beleidsopties en verschaft statistische beleidsinformatie aan interne en externe relaties.

De *afdeling DIV* draagt zorg voor de bureauredactie ten behoeve van de WODC-publicaties, de documentaire taak van het WODC en verzorgt de informatievoorziening met betrekking tot wetenschappelijke en beleidsliteratuur; tevens geeft zij vorm aan het bundelen en verspreiden van kennis.

De *controller* adviseert direct aan de directeur van het WODC over de naleving van de managementafspraken en de uitvoering van het (onderzoeks)beleid en rapporteert periodiek hierover. Hij voert de regie over de planning- en controlecyclus.

Het *Bureau Managementondersteuning* (BMO) verricht alle afdelingsondersteunende activiteiten. Bovendien zijn binnen deze afdeling ondergebracht: het secretariaat, de ondersteuning van de planning en controle en uitvoerende werkzaamheden betreffende de (externe) communicatie.

Evaluatie van het besturings- en beheersingsconcept

In het verslagjaar is de werking van het besturings- en beheersingsconcept (BBC), overeenkomstig de bij de invoering van het BBC gemaakte afspraken, geëvalueerd. Hiertoe is door een kleine groep WODC'ers, onder leiding van een externe voorzitter, nagegaan wat de opvattingen waren van het personeel en welke ervaringen opgedaan waren met het BBC. De resultaten van deze evaluatiecommissie waren overwegend negatief.

In het bijzonder werd kritiek uitgeoefend op de in het BBC aangebrachte scheiding tussen 'inhoud' en 'beheer'. Deze scheiding komt erop neer dat afdelingshoofden primair verantwoordelijk zijn voor beheersmatige aangelegenheden en de 'programmaverantwoordelijken' voor de inhoudelijke sturing en kwaliteit van de onderzoekprojecten. Deze scheiding zou bij de onderzoekers van de afdeling Onderzoek en de projectbegeleiders van de afdeling EWB tot veel onduidelijkheden leiden.

Een tweede kritiekpunt betrof de uitvoering van de WODC-taak om tweejaarlijks een coherent, goed gefundeerd onderzoeksprogramma voor het departement te ontwikkelen. Blijkens de evaluatie vond het WODC-personeel dat deze taak te veel in handen was gelegd van de programmaverantwoordelijken, waardoor de deskundigheden van anderen binnen de organisatie onvoldoende werden benut.

Ten slotte werd gepleit voor een structuur die meer recht zou doen aan het uitgangspunt van het BBC zelf, namelijk dat de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie gelegd zouden moeten worden.

De resultaten van de evaluatie zijn in de afdelingen en in de WODC-staf besproken. Dit heeft ertoe geleid dat zich een grote mate van consensus heeft uitgekristalliseerd omtrent de gewenste aanpassingen van het BBC. De functiegebonden onderscheiding 'inhoud' en 'beheer' zal worden gewijzigd: de afdelingshoofden worden (weer) integrale hoofden/managers; over de precieze regeling van de verantwoordelijkheid

voor de onderzoekprogrammering zal begin 2000 besluitvorming plaatsvinden. Overigens blijven de met het BBC ingevoerde instrumenten van kwaliteitsbewaking (startnotities, onderzoeksopzetten, leescommissies, redactieraad) ongewijzigd.

1.7 Kostprijzen

Het WODC heeft in het verslagjaar (in de persoon van de controller) actief deelgenomen aan de Departementale werkgroep Kostprijzen, die in 1998 door de directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ) is ingesteld. De uitkomsten van deze werkgroep komen begin 2000 vrij. Direct daarna zal het WODC de instructies van DFEZ gebruiken om kostprijzen binnen het WODC te ontwikkelen en toe te passen.

Eindresultaten

2.1 Productiegegevens

Uit het tabel 1 blijkt dat de WODC-productie redelijk overeenkomstig de gestelde kaders heeft plaatsgevonden. Het aantal interne onderzoeksrapporten komt overeen met de gestelde norm; het aantal externe rapporten (52) is ruim meer dan de norm van 43. Hier manifesteren zich de gevolgen van het extra budget waarover het WODC in 1999 kon beschikken. Dit werd in het vorige jaarverslag reeds verwacht, mede in verband met verbeterde bemensing van de afdeling EWB en het grote aantal aanbestedingen in 1998.

In 1997 werden er 35 wetenschappelijke publicaties door WODC-medewerkers vericht, in 1998 waren dit er 69, en in 1999 52, waarvan 4 internationale publicaties. In het verslagjaar zijn 37 projecten uit de programmering 1997-1998 afgerond, uit het programma 1999-2000 zijn dit 8 projecten en buiten de programmering 22 projecten (totaal 67).

Het in tabel 1 gebruikte begrip kennisproductie staat voor de productie van de onderzoeksrapporten. Beleidsadviezen zijn voor het merendeel adviezen die schriftelijk uitgebracht zijn. Verder zijn in de beleidsadviezen de projecten die zijn afgesloten met een notitie en de oplegnota's/aanbiedingsnota's aan de departementsleiding, opgenomen. Het bijeenbrengen van kennis omvat periodieke uitgaven (JV enzovoort), het organiseren van congressen en de literatuurverkenningen. De kennis wordt beschikbaar gesteld via onder andere literatuurattendingen (SDI's), literatuurlijsten, presentaties, lezingen, en radio- en tv-optredens.

Tabel 1: Aantal afgeronde eindproducten, 1995-1999

eindproduct	kader		realisatie			
	1999	1995	1996	1997	1998	1999
kennisproductie, onderzoek	58	63	66	53	54	67
<i>intern onderzoek</i>	15	22	22	10	15	15
<i>extern onderzoek</i>	43	41	44	43	35	52
beleidsadviezen	85	82	82	84	79	76
bijeenbrengen van kennis	20	20	21	26	21	23
verstrekken beschikbare kennis	1.525	1.724	1.547	1.488	1.480	1.636
<i>documentair</i>	1.200	1.251	1.322	1.113	1.272	1.296
<i>statistisch</i>	325	473	225	375	208	340

Ten slotte is het van belang te vermelden dat de norm van 'tijdige oplevering', die in het jaarplan was gesteld op een gemiddelde uitlooperperiode van drie maanden, dit jaar gehaald is.

2.2 Productie en ketenafhankelijkheden

Het WODC is voor het leveren van goede prestaties in belangrijke mate aangewezen op anderen, binnen en buiten het departement. Omgekeerd, andere instanties zijn (soms) afhankelijk van het WODC; zij doen dan een beroep op het WODC om ketenafhankelijkheden en -effecten in beeld te brengen. Bij wijze van illustratie worden hier drie belangrijke voorbeelden van dergelijke afhankelijkheden gegeven.

Prognosemodellen

Een belangrijk aandachtsgebied van het WODC bestaat uit analyses en ramingen van het beroep op Justitievoorzieningen en vraagstukken rond doelmatigheid en effectiviteit. De afdeling SIBA heeft de taak jaarlijks voor de begrotingsvoorbereiding actuele prognoses van de behoefte aan sanctiecapaciteit op te stellen. In dat kader verscheen in de herfst van 1999 'Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003' in de WODC-reeks Onderzoek en beleid (nr. 181). Daarbij is voor het gevangeniswezen en voor de taakstraffen voor meerderjarigen een verklaringsmodel gebruikt, dat ook kan worden gebruikt voor prognoses van criminaliteit en de inschatting van sommige keteneffecten.

Bij het maken van deze prognoses is het WODC tot dusverre erg gehinderd geweest door het feit dat de benodigde gegevens erg laat door het CBS zijn aangeleverd. Bovendien zijn door het CBS straftoemetingcijfers over de afgelopen jaren gepubliceerd die later gecorrigeerd moesten worden. Dit heeft een negatieve invloed gehad op de kwaliteit van de WODC-prognose, die op de ongecorrigeerde cijfers was gebaseerd.

Naast actualisering krijgt verdere ontwikkeling van modellen en onderzoek ter onderbouwing van prognoses, scenario's en simulaties aandacht. In 1999 is een begin gemaakt met het weergeven van onzekerheden rond de prognoses. Daarnaast is verder gewerkt aan een verklaringsmodel voor justitiële jeugdinrichtingen, waarbij recente ontwikkelingen in de tijdreeksanalyse worden gebruikt.

Criminaliteit en rechtshandhaving

Voorts is, in samenwerking met het CBS, gewerkt aan de totstandkoming van een gezamenlijke publicatie getiteld 'Criminaliteit en rechtshandhaving 1999', verschenen in oktober 1999 (Onderzoek en beleid, nr. 180). Het onderwerp van deze publicatie is de ontwikkeling van de criminaliteit en de rechtshandhaving in Nederland en bevat een beschrijving van trends en ontwikkelingen op het terrein van de criminaliteit en de reactie van de samenleving daarop. Het ministerie van Justitie en

het CBS hebben, evenals de gebruikers, behoefte aan een eenduidige gezaghebbende publicatie, waarin de verschillende criminaliteitsstatistieken aan elkaar zijn gerelateerd, zodat er een breed beeld van de strafrechtsketen wordt gegeven.

Deze samenwerking tussen het CBS en het ministerie van Justitie heeft als doel te voorkomen dat over eenzelfde kengetal verschillende cijfers in omloop komen. De doelgroep van de publicatie is iedereen die beroepsmatig geïnteresseerd is in cijfers over criminaliteit, zoals beleidsmakers, onderzoekers, de politiek, de media en binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten. In 2000 zal – wederom in samenwerking met het CBS – een volgende versie van Criminaliteit en rechtshandhaving verschijnen.

Genereren van beleidsinformatie

Zowel voor het WODC als voor de betreffende beleidsdirecties is het van groot belang dat er kerncijfers zijn over de ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen. Het WODC probeert zo veel mogelijk samenwerking te zoeken met de belanghebbende directies of uitvoeringsorganisaties om een goede beleidsinformatievoorziening tot stand te brengen. In het vorige jaar was dit een van de speerpunten van het WODC-beleid. Zoals in paragraaf 2.3 reeds is gesteld, zijn met het Parket-Generaal (OMdata) en de politie/CRI (HKS) goede, effectieve samenwerkingsverbanden tot stand gebracht.

In dit kader kunnen nog twee andere activiteiten worden genoemd, waarbij goede resultaten zijn geboekt: de (al langer lopende) samenwerking met de Stichting Consument en Veiligheid om de aard en omvang van geweldsletsels te meten bij eerstehulpafdelingen (het project Letsel Informatie Systeem) en de start van een project om het JDS geschikt te maken voor het genereren van beleidsinformatie.

2.3 Behaalde resultaten op bedrijfsvoeringgebied

In het verslagjaar is een aantal verbeteringen binnen de planning- en controlecyclus aangebracht. De te late onderkenning in de tweede helft van 1998 van de geringe financiële ruimte in 1999, waarover reeds in paragraaf 1.2 is geschreven, heeft geleid tot enkele aanpassingen. Zo is een financieel beraad in het leven geroepen, dat wekelijks bij elkaar komt om de financiële stand van zaken van de directie te bespreken. Aan dit overleg nemen deel de directeur, de controller, het hoofd en een medewerker van BMO en het hoofd van de afdeling EWB. Dit gremium bewaakt nauwlettend de budgetuitputting en heeft een voorbereidende functie betreffende grote financiële zaken, die voor besluitvorming in het managementteam komen. Tevens zijn stringenter regels voor het financiële beheer binnen het WODC vastgesteld.

Er is een start gemaakt met de bouw van een managementinformatiesysteem. Dit project is echter eind 1999 stil komen te liggen, omdat de onderzoeksdatabase van

het WODC (noodzakelijk voor basale gegevens van de bij het WODC geplande of in uitvoering genomen projecten) niet milleniumproof bleek te zijn. Inmiddels is door de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement (DBOB) gestart met de bouw van een systeem voor de database, die in het voorjaar van 2000 gereed zal zijn. Hierna zal de verdere ontwikkeling van het managementinformatiesysteem worden voortgezet.

Waardering door klanten

In 1999 is de communicatie met de 'klanten' in brede zin verbeterd. Op vrijwel alle in het jaarplan 1999 beschreven actiepunten op dit gebied is daadwerkelijk actie ondernomen. De communicatie richt zich enerzijds op het *vaststellen* van de waardering door klanten, anderzijds direct op het *vergroten* van de waardering. Voorbeelden van het laatste zijn de aanmerkelijke verbeteringen in de bereikbaarheid van het WODC. Zowel het secretariaat als de infodesk zijn – ook kwalitatief – beter bereikbaar, hetgeen in de praktijk veel lof oogst.

Zowel door de afdeling Onderzoek als door de afdeling EWB zijn in 1999 instrumenten ontwikkeld om binnen de begeleidingscommissies van uitgevoerde onderzoeken vast te stellen in hoeverre men tevreden is over het proces en het resultaat van het onderzoek. Er zijn momenteel echter nog te weinig onderzoeken op dergelijke wijze geëvalueerd om uitspraken daarover te doen.

Naast het meten van de waardering van de direct betrokkenen, de leden van de begeleidingscommissies, is in 1999 in algemenere zin de waardering voor de producten van het WODC vastgesteld. Hiertoe is een commissie van externe wetenschappers in het leven geroepen, die een audit heeft uitgevoerd. De commissie bestond uit prof. dr. I. Haen (hoogleraar criminologie, Universiteit van Nebraska), prof. dr. P.G.M. van der Heijden (hoogleraar statistiek ten behoeve van de sociale wetenschappen, Universiteit van Utrecht), prof. dr. M. Herweijer (hoogleraar bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen) en prof. mr. J. Leijten (emeritus hoogleraar civiel procesrecht, Universiteit van Nijmegen en advocaat-generaal bij de Hoge Raad).

De commissie was van oordeel dat het interne, door het WODC zelf verrichte onderzoek gekenmerkt wordt door een streven naar degelijkheid. De onderzoeken raken de kern van het justitiële beleidsveld. De rapporten zijn goed leesbaar en toegankelijk voor lezers uit het juridische beleidsveld. Het viel de commissie voorts op dat de WODC-onderzoekers een betrekkelijk kritische houding ten toon spreiden ten opzichte van het officiële beleid. Een en ander leidt tot goed onderbouwde beleidsaanbevelingen die overtuigend blijken te werken in het beleidsveld. De onbevangen houding verdient waardering in de ogen van de commissie.

Deze kritische houding ziet de commissie niet terug in de onderzoeken die extern zijn uitgevoerd, in opdracht van het WODC. Deze onderzoekers blijven dicht bij de vraagstelling, de houding van de onderzoekers is eerder volgend dan kritisch. De gekozen onderzoeksvormen zijn degelijk en adequaat, maar worden als weinig vernieuwend beoordeeld. Een en ander schrijft de commissie toe aan de tijdsdruk

waaronder externe rapporten veelal vervaardigd dienen te worden. De commissie beveelt dan ook aan de externe onderzoekers meer tijd te geven voor hun werk. Mede naar aanleiding van deze bevindingen heeft de afdeling EWB in december 1999 een bijeenkomst georganiseerd met de commerciële onderzoeksinstituten die in de afgelopen jaren frequent onderzoek voor het WODC hebben verricht. De bevindingen van de externe auditcommissie werden onderschreven. In algemene zin spraken de aanwezigen hun waardering uit over de werkwijze van de afdeling; men oordeelt positief over zowel de zorgvuldigheid bij het aanbesteden als de kwaliteit van de begeleiding. In 2000 zal een dergelijk initiatief ondernomen worden in de richting van frequente opdrachtnemers uit de universitaire onderzoekswereld.

Ten aanzien van het in het jaarplan 1999 aangekondigde klanttevredenheidsonderzoek is besloten te starten met een kleinschalig, kwalitatief onderzoek onder de directeuren van beleidsdirecties binnen het departement. De uitwerking hiervan is gereed; met de uitvoering zal in de loop van 2000 een aanvang gemaakt worden.

Tot slot heeft ook in 1999 een Raad van Advies het WODC terzijde gestaan. Deze raad heeft expliciet tot doel om de kwaliteit van het WODC in algemene zin te toetsen en te bewaken.

De samenstelling van de raad was in 1999 als volgt.

Voorzitter:

- prof. mr. M.S. Groenhuijsen (Katholieke Universiteit Brabant)

Leden:

- dr. C.J.P.M. de Bont (manager Human Behaviour Research, Philips Design)
- mr. S.J.A.M. van Gend (hoofdofficier van justitie, arrondissement Arnhem)
- drs. E.S.H. van der Gun (directeur Nederlandse Politie Academie)
- prof. dr. M. Killias (Universiteit van Lausanne)
- L.B.M. van Maaren-van Balen (burgemeester Weert)
- mr. J. Mendlik (president arrondissementsrechtbank Rotterdam)
- prof. dr. L. Walgrave (Katholiek Universiteit Leuven)
- drs. V. Deconinck (journalist)
- mr. A. Kosto (lid Raad van State)

In verband met het terugtreden van mevrouw Soetenhorst is besloten om de heer Kosto te benaderen voor deelname in de raad. De heer Kosto voldeed aan dit verzoek en werd per 10 juni benoemd.

De Raad van Advies is in 1999 drie keer bijeen geweest, op 23 februari, 10 juni en 10 september.

In de eerste vergadering is onder meer aandacht besteed aan het jaarverslag van het WODC over 1998. Daarnaast werd uitgebreid gesproken over de financiële situatie van het WODC die begin 1999 bijzondere aandacht verdiende, en over de oplossingen die inmiddels waren gezocht om de gerezen problemen op te lossen. De raad had waardering voor de wijze waarop de situatie is opgelost, en concludeerde dat er een grote welwillendheid bij de beleidsdirecties is ten opzichte van het WODC.

Een onderwerp van discussie was voorts de toekomst van het WODC, waarbij enkele elementen zijn genoemd voor een verdere inventarisatie die tijdens een volgende vergadering van de raad zou worden besproken. De raad besloot tot slot de externe audit te doen verrichten van een aantal interne en externe WODC-rapporten.

In de tweede vergadering is wederom uitgebreid gesproken over de toekomst van het WODC. Naar aanleiding van de opmerkingen in de vergadering werd geconcludeerd dat het scenario 'het WODC als departementaal wetenschappelijk kenniscentrum' de voorkeur had. Een aantal aanvullende elementen werden door de raad ingebracht. Verslag werd gedaan van de stand van zaken rond de financiële situatie en de stand van zaken rond de externe audit van WODC-rapporten.

Op 10 september kwam de raad voor de derde keer bijeen. Het jaarplan 2000 is in een eerste ruwe versie besproken, waarbij enkele suggesties werden gedaan, onder andere over het *benchmarken* met andere organisaties, meer nadruk op internationalisatie en ten aanzien van mediatraining.

Tevens werd de tussentijdse evaluatie van het BBC – het organisatiemodel – van het WODC uitgebreid besproken.

De heer Van der Heijden, lid van de Commissie Externe audit WODC, lichtte tijdens deze vergadering de samenvatting van het auditrapport toe. De voorzitter van de raad concludeerde dat de werkzaamheden van de commissie hebben bijgedragen aan de werkzaamheden van het WODC. Hij adviseerde om in 2000 opnieuw een audit uit te voeren.

Waardering door de maatschappij

4.1 Algemeen

Het WODC heeft in het verslagjaar vaak publicitaire aandacht getrokken bij het uitbrengen van onderzoeksrapporten. In het algemeen varieert de bespreking in de media van WODC-producten van *neutraal tot positief*. Een bijzondere gebeurtenis betrof de toekenning van de prijs van de SMVP in het voorjaar 1999 voor de beste publicatie op het terrein van de politiewetenschappen en veiligheidsstudies aan de onderzoeksgroep-Fijnaut. De onderzoeksgroep-Fijnaut heeft in het kader van de Parlementaire Enquêtecommissie Opsporingsmethoden een studie geschreven over de georganiseerde criminaliteit in Nederland. Aan het werk van deze onderzoeksgroep hebben diverse leden van het WODC een bijdrage geleverd.

4.2 Integriteit

In het verslagjaar zijn door de portefeuillehouder 'integriteit en privacy' (controller) een aantal regels nader bekeken, aangescherpt en opgenomen in het handboek van het WODC. Het betreft hier:

- de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht voor sociaal-wetenschappelijke onderzoekers;
- de voorwaarden voor machtiging door de minister van Justitie tot kennisneming van gegevens van Justitie en politie;
- de gedragsregels van het WODC algemeen;
- gedragsregels van het WODC in het geval van zeer grote risico's.

Ook de departementsbrede integriteitregels zijn uitvoerig besproken, bekendgemaakt en toegepast binnen het WODC:

- het aanvaarden van geschenken door Rijksambtenaren (artikel 64 ARAR);
- de regeling van nevenwerkzaamheden (artikel 61 ARAR);
- het tegengaan van draaideurconstructies binnen het ministerie van Justitie;
- de regeling met betrekking to het afleggen van de eed of de belofte (artikel 51 ARAR);
- de Justitiecode.

Het door Köbben en Tromp geschreven boek 'De onwelkome boodschap' is aanleiding geweest voor het organiseren van een WODC-lunchbijeenkomst: In hoeverre wordt de wetenschappelijke integriteit van WODC-onderzoekers bedreigd? Hiervoor is prof. Köbben als inleider uitgenodigd. Een belangrijke conclusie van deze bijeen-

komst was dat het zelden voorkomt dat binnen het departement gepoogd wordt om een onderzoeker 'mond dood' te maken. Als reëler gevaar werd genoemd dat er soms te nauwe banden bestaan tussen WODC-onderzoekers en departementsambtenaren: het gevaar van verstrengeling van banden en belangen, waardoor de wetenschappelijke vrijheid soms in de knel kan komen. In zijn toespraak op het JV-congres 'Wat Werkt?' heeft de directeur van het WODC dit thema nader uitgewerkt.

4.3 Ontsluiten, verspreiden en uitwisselen van kennis

PR-functie

In 1999 is een pr-medewerker aangesteld, die zich onder andere bezighoudt met de organisatie van congressen, symposia en rondetafelconferenties, en met het houden van voordrachten en lezingen. Deze medewerker is tevens belast met het beheer van de International Victimology Website. Voor het beheer van de intra- en Internetsite is een nieuwe functie (Webmaster) ontwikkeld. Er is ook een Engelse vertaling van de homepage te vinden op het Internet.

Informatiedesk

Om tot een betere interne en externe dienstverlening te komen, werd eind 1997 een 'informatiedesk' ingericht. In 1998 werd de dienstverlening van de informatiedesk, die tot dan toe alleen uit documentaire informatievoorziening bestond, uitgebreid met statistische informatievoorziening, verzorgd door de afdeling SIBa. In principe kunnen alle relaties van het WODC bij de informatiedesk terecht met ad hoc vragen op juridisch terrein (zowel statistisch als documentair van karakter of een combinatie daarvan). Snelheid, actualiteit en kwaliteit staan centraal bij de beantwoording van de vragen. De informatiedesk is van maandag tot en met vrijdag geopend van 9.00 uur tot 15.00 uur en wordt permanent bemand door twee medewerkers.

International Victimology Website

In 1999 werden de activiteiten rond het opzetten van de Victimology Website voortgezet. Op 29 mei 1999 werd de website opengesteld voor 'het publiek'. Daartoe is geadverteerd in relevante nieuwsgroepen op Usenet en is gebruikgemaakt van de e-mailadressen. In het tweede deel van het jaar is naarstig gewerkt aan het opnemen van 'links' naar interessante informatie op het Internet, het verstevigen van de banden met enkele organisaties die zich bij de start aan het welslagen van de site hadden gecommitteerd, zoals het Australian Institute of Criminology en de Universiteit van Zuid-Afrika, en enige tijd later ook met de National Association for Victim Assistance (Groot-Brittannië) en Slachtofferhulp Nederland. Inmiddels is de database van de website goed gevuld met ongeveer dertig 'ongoing research' beschrijvingen. Daarnaast is informatie opgenomen van een aantal 'best practices'.

Ook is in 1999 gestart met het toezenden van 'newsflashes'. Telkens wanneer een nieuw item aan de site kan worden toegevoegd, wordt daarvan kort in een mailbericht melding gemaakt. Dit mailbericht wordt vervolgens rondgezonden aan het relatiebestand, dat uit ongeveer 600 personen bestaat. Vele geadresseerden hebben al laten weten dat deze wijze van nieuwsverschaffing zeer op prijs wordt gesteld. De herkomst van de bezoekers aan de website laat zien dat de site met recht internationale bekendheid heeft gekregen. Bezoekers aan de website kwamen uit: Argentinië, Aruba, Australië, Azerbeidzjan, de Bahama's, België, Bulgarije, Canada, Colombia, Costa Rica, Denemarken, Duitsland, Ecuador, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hong Kong, Hongarije, Ierland, India, Israël, Italië, Japan, Maleisië, Mauritius, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oekraïne, Polen, Portugal, Roemenië, Russische Federatie, Singapore, Slovenië, Spanje, Tsjechië, Uruguay, Venezuela, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Arabische Emiraten, Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zweden, Zwitserland,

Management van processen

5.1 Kwaliteit

Instituut Nederlandse Kwaliteit

Om tot een verdere verbetering van de kwaliteit van het WODC te komen is een aantal stappen gedaan om tot een volledige fase 2 van het Model Nederlandse Kwaliteit te komen. De beschrijvingen van hoofd- en deelprocessen binnen de directie heeft voor een groot gedeelte plaatsgevonden. Deze beschrijvingen zijn in het handboek van het WODC opgenomen. Aan dit handboek werd door de controller in december 1999 de laatste hand gelegd.

De richtlijnen voor WODC-publicaties zijn onder de loep genomen en aangepast. Dit heeft geresulteerd in de uitgave 'Van een leien dakje', waarin een nauwkeurige beschrijving van de auteursinstructies is opgenomen.

In het verslagjaar heeft een verdere optimalisering van het WODC-secretariaat plaatsgevonden. Dit heeft onder andere geresulteerd in een betere telefonische bereikbaarheid en uniformering van postbehandeling en (elektronische) dossiervorming.

Reeds eerder is gerefereerd aan de infodesk van het WODC. Met deze unieke vorm van in- en externe dienstverlening is een grote stap voorwaarts gezet in de informatievoorziening aan derden.

Tot slot is de visie van het WODC in 1999 opnieuw bekeken door een werkgroep, samengesteld uit medewerkers van het WODC en met raadpleging van externen. De resultaten van deze werkgroep zullen pas in het jaar 2000 bekend worden. Om de nieuwe visie recht te doen zullen in 2000 een aantal processen opnieuw bekeken en herschreven moeten worden.

Competentiemanagement

In het verslagjaar is verder gewerkt aan de invoering van instrumenten die door het Project Competentiemanagement zijn aangereikt. Zo zijn in het jaar 1999 nu voor alle functies competentieprofielen ontwikkeld en is een begin gemaakt met het voeren van functioneringsgesprekken op basis van deze competentieprofielen, waarbij zo nodig gebruik is gemaakt van de methode Situatie, taak, actie, resultaat (STAR). Voortvloeiend uit de functioneringsgesprekken zijn op basis van de gemaakte afspraken individuele ontwikkelingsplannen opgesteld. Om optimaal te kunnen voldoen aan de door het WODC gekozen stijl van leidinggeven, volgden staf en overige leidinggevendenden (zoals projectleiders van onderzoeksteams) een training coachend leidinggeven.

Deze cursus zal in het jaar 2000 ook aan de overige WODC-medewerkers worden aangeboden.

Herpositionering van SIBa

In 1999 is verder gewerkt aan de herpositionering van SIBa, waarbij duidelijker gewerkt wordt vanuit vier clusters, waaraan resultaatgebieden en kerncompetenties zijn gekoppeld. Vervolgens zijn – daarop gebaseerd – voor de functies bij SIBa competentieprofielen opgesteld. Begin 2000 zal dat traject afgerond worden.

5.2 Onderhoud van de administratieve organisatie

In 1999 is veel tijd besteed aan de administratieve organisatie van het secretariaat. Er is geregeld werkoverleg, waarbij diverse knelpunten aan de orde komen. Er zijn afspraken gemaakt wat betreft de telefonische bereikbaarheid, de projectmappen en de onderlinge waarneming in geval van ziekte en vakantie. Regelmatig is, samen met het hoofd BMO, contact onderhouden met de afdeling DBOB over het post-registratiesysteem (Postdos) en een adressenbestand voor het WODC (Connect). Door reorganisatie van DBOB en de millenniumproblematiek heeft dit proces aanzienlijke vertraging opgelopen.

In 1999 heeft een stagiaire van de meao secretariaat een 10-weekse stage gelopen bij het secretariaat. Na afloop van deze stage is zij ingezet als waarnemend secretaresse tijdens het zwangerschapsverlof van de secretaresse van de afdeling SIBa.

5.3 Audits

In het verslagjaar hebben geen audits op processen plaatsgevonden. Dit is te wijten aan het feit dat het WODC-handboek pas begin 2000 gereed zal zijn. Op de daarin beschreven processen zullen interne audits plaatsvinden door de controller. Wel heeft een evaluatie van het BBC plaatsgevonden (zie paragraaf 1.6).

Personeelsmanagement

Personeelsmobiliteit

In het Jaarplan 1999 werd gesteld dat het personeelsmanagement van het WODC gericht is op het bevorderen van de personeelsmobiliteit. Hierbij is onder meer gedacht aan het toepassen van interim-functie vervullingen en detacheringen. Ook in dit verslagjaar is de personeelsmobiliteit vrij hoog geweest, hoewel een afname zich aftekent. In bijlage 9 zijn enkele tabellen opgenomen waarin de mobiliteit in kaart wordt gebracht.

Uit bijlage 9, tabel 1 blijkt dat acht WODC'ers een baan elders hebben aanvaard. Elf functies binnen het WODC werden tijdelijk door medewerkers van binnen en buiten het WODC vervuld (bijlage 9, tabel 2). Tien WODC'ers waren tijdelijk – full- of part-time – elders werkzaam, allen in het kader van detacheringen of interim-functie vervullingen (bijlage 9, tabel 3). Vier personen werden in vaste dienst aangenomen (bijlage 9, tabel 4).

De formatieve opbouw

De vaste formatie van het WODC bestond op 1 januari 2000 uit 75,5 fte's. De verdeling over de afdelingen, exclusief de directeur en de controller, is weergegeven in tabel 2. Naast vaste medewerkers zijn er ook medewerkers op tijdelijke basis in dienst van het WODC. De totale formatie van tijdelijke personeel per 1 januari 2000 was 23 fte's (tabel 3). Bij de in vermelde aantallen dient rekening te worden gehouden met het feit dat een aantal (vaste) werknemers tijdelijk elders is tewerkgesteld in het kader van de mobiliteitsbevordering.

De verhouding mannen-vrouwen

Het percentage mannen en vrouwen op de formatie per 31 december 1999 was respectievelijk 51 en 49 (zie ook tabel 4).

Tabel 2: Aantal fte's per afdeling

afdeling	fte's
Onderzoek	33,5
EWB	7
SIBa	13
DIV	13
BMO	7

Tabel 3: Aantal tijdelijke werknemers per afdeling

afdeling	aantal
Onderzoek	9
EWB	2
SIBa	0
DIV	0
BMO	1

Tabel 4: Percentage vrouwen ten opzichte van het totale aantal werknemers Justitie

	totaal ministerie	WODC
totaal	30	49
lager dan schaal 10	20	29

Tabel 5: Niet-gerealiseerde capaciteit, in %

	1998	1999
ziekteverzuim	5,88	7,00
zwangerschapsverlof	0,38	0,30
ouderschapsverlof	1,75	1,00
vacatures	8,34	3,40
seniorenverlof	0,19	0,38
overig	0,36	0,00
totaal	16,90	12,08

Ziekteverzuim

In het Jaarplan 1999 is de verwachting uitgesproken dat het ziekteverzuimpercentage zou gaan dalen, omdat een langdurig zieke zou worden afgekeurd. Deze verwachting is niet bewaarheid. Het ziekteverzuim was in 1997 4,7%, in 1998 5,9% en in 1999 7,0%. Deze stijging moet, ook in 1999, grotendeels toegeschreven worden aan enkele langdurig zieken. Het percentage voor kort ziekteverzuim (3,3) is gelijk gebleven aan dat van 1998 en overigens ook gelijk aan het gemiddelde van het departement. Het percentage langdurig zieken (3,6) is gestegen (1998: 2,2) en daarmee ook iets hoger dan het departementale gemiddelde (3,5). De situatie van de 'niet-gerealiseerde capaciteit' in 1999 is weergegeven in tabel 5.

36-urige werkweek

Het beleid om alle mogelijke varianten van de regeling van de 36-urige werkweek toe te staan, is gecontinueerd. Per 1 januari 1998 is een verplichte aankomst- en vertrektijdenadministratie ingevoerd; alle werknemers dienen zich dagelijks aan- en af te melden. Deze administratie is bedoeld om duidelijkheid omtrent aan- en afwezigheid te scheppen.

Waardering door personeel

In het verslagjaar is een start gemaakt met de nieuwe stijl van het houden van functioneringgesprekken. Een aantal afdelingshoofden heeft deze stijl toegepast en de resultaten zijn bemoedigend. Zowel de afdelingshoofden als de medewerkers zijn tevreden over de nieuwe vorm, waarbij bijvoorbeeld meer ruimte is voor bespreking van de persoonlijke ontwikkeling.

De mobiliteit is ook in 1999 groot geweest (bijlage 9). De instroom en de uitstroom zijn redelijk in balans geweest. De continuïteit van het werk is wel gewaarborgd.

Uit de evaluatie van het besturingsconcept is, buiten positieve zaken, ook een aantal negatieve zaken naar voren gekomen. Er zijn gevoelens van 'onveiligheid' geuit. De leiding heeft deze signalen zeer serieus genomen en er veel aandacht aan besteedt. De directeur heeft dit onderwerp in een plenaire bijeenkomst aan de orde gesteld en het thema is geregeld aan de orde in de onderdeelcommissie.

Onderdeelscommissie

In 1996 stelde de ondernemingsraad Algemene Leiding voor het WODC een onderdeelcommissie (OC) in. Deze OC, vallend onder het regime van de Wet op de Ondernemingsraden, volgde de (informele) onderdeelcommissie op die ingesteld was door de toenmalige dienstcommissie. De OC heeft ten aanzien van de aangelegenheden betreffende het WODC dezelfde bevoegdheden als de ondernemingsraad.

Begin 1999 was de samenstelling: W.A.C. van Tilburg (voorzitter), N.M. Mertens (secretaris), G. Paulides (plaatsvervangend voorzitter en secretaris) C.C. Cozijn en M.H. Moene. M. Grapendaal (opgevolgd door N.J.M. Ruyters) woonde de vergaderingen bij als afgevaardigde van de ondernemingsraad. In de loop van het jaar verliet M.H. Moene de OC wegens drukke werkzaamheden. W.A.C. van Tilburg verliet de OC in verband met interim-functie vervulling elders en werd als voorzitter opgevolgd door C.C. Cozijn. H.J.J. Simons nam de opengevallen plaats in. Na de verkiezingen van november 1999 was de samenstelling van de OC: C.C. Cozijn (voorzitter), C. Verwers (secretaris), J.W.C. Dekker, W.M. Garnier en H.J.J. Simons.

De OC vergaderde elke vier weken en overlegde met de bestuurder (H.G. van de Bunt) elke twee weken, afwisselend formeel en informeel (geen agenda en geen notulen). De OC functioneert als een belangrijk communicatiekanaal tussen medewerkers en leiding.

De voornaamste onderwerpen in de besprekingen en het overleg met de bestuurder waren:

- verwachte overschrijding van het budget;
- evaluatie van het BBC;

- onveiligheidsgevoelens;
- personeelsmobiliteit;
- uithuisplaatsing.

Subsidies en inkoopmanagement

Subsidiebeleid

In het verslagjaar is een start gemaakt met het opstellen van het subsidiebeleid. De noodzaak hiertoe werd mede gevoed door de al eerder gememoreerde financiële krapte. Aanscherping van het beleid resulteerde in een stringenter aanpak van de behandeling van subsidieverzoeken. Subsidieverzoeken komen bij de afdeling EWB binnen, waarna er een toets plaatsvindt op beleidsrelevantie en wetenschappelijke kwaliteit. Indien aan beide criteria voldaan is, wordt een preadvies geschreven, waarna de beslissing tot toekenning binnen de afdeling EWB wordt genomen. Deze procedure geldt voor subsidieverzoeken tot een bedrag van 25.000 gulden. Nieuw is dat verzoeken die dit bedrag te boven gaan, dezelfde procedure volgen; de beslissingsbevoegdheid ligt echter bij het MT en het schrijven van een (summiere) startnotitie is verplicht gesteld. Uiteraard wordt bij elk toegekend verzoek bekeken of het kan worden ingepast in een geprogrammeerd project.

Inkoopmanagement

Het inkoopmanagement van het WODC heeft de constante aandacht van de leiding. In 1999 zijn de richtlijnen voor aanbesteding van extern onderzoek nauwkeurig gevolgd. Het proces van informatievoorziening tussen de afdelingen EWB en BMO met betrekking tot contract- en subsidiemanagement is bekeken en – waar nodig – aangepast. Deze vernieuwde werkwijze heeft de onderlinge informatie-uitwisseling aanzienlijk verbeterd.

Voor de overige zaken (aanschaf computers, kantoorartikelen enzovoort) is gebruikgemaakt van de diensten van DBOB.

Leiderschap

Het WODC is een organisatie met veel professionals. Dit impliceert dat de stijl van leidinggeven moet zijn toegesneden op de aard en de behoeften van deze professionals. In het besturingsconcept van het WODC is hieraan vorm gegeven door de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie te leggen, en de medewerkers op de bereikte resultaten aan te spreken. Binnen het WODC is in het verslagjaar flink geïnvesteerd in intercollegiale toetsing. Zo is veelvuldig gebruikgemaakt van leescommissies, waarbij collega's worden opgeroepen zitting te nemen in een leescommissie. Zij lezen de conceptrapporten en bespreken hun opmerkingen met de auteur(s).

Binnen het WODC wordt het begrip leidinggeven ruim toegepast. De afdelingshoofden en de directeur zijn uiteraard leidinggevend, maar ook projectleiders zijn binnen de diverse projecten bij het WODC verantwoordelijk gesteld voor niet alleen de inhoud, maar ook het management van de projecten. In de geest van het INK-model, waar competentie management een prominente plaats inneemt, hebben in 1999 ongeveer 25 personen van het WODC deelgenomen aan de cursus coachend leiding geven. Deze stijl van leidinggeven is zo goed bevallen dat het managementteam heeft besloten niet alleen de 25 'leidinggevendenden' maar ook een groot deel van de overige medewerkers aan deze cursus deel te laten nemen. Het WODC verwacht nog betere resultaten als degenen die coachend worden aangestuurd, ook precies weten wat deze stijl van leidinggeven voor voordelen heeft.

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling Onderzoek

Rapporten in de reeks Onderzoek en beleid

- 176 *The Dutch Criminal Justice System; organization and operation*
Peter J.P. Tak

Een Engelstalige beschrijving van het strafrecht in Nederland.

- 177 *Infiltratie in het recht en in de praktijk*
M. Kruissink, A.M. van Hoorn, J.L.M. Boek; m.m.v. E.M.Th. Beenakkers,
M.G.J. Kockelkoren, P.A.M. Verrest, G. Paulides

Naar aanleiding van de IRT-affaire en de Parlementaire Enquête Opsporingsmethoden heeft het WODC onderzoek verricht naar infiltratie. Naast een uitgebreid overzicht van de juridische context van infiltratie geeft dit onderzoeksrapport aan de hand van een aantal concrete zaken inzicht in de toepassing van infiltratie in de praktijk en de effectiviteit van deze opsporingsmethode.

- 178 *Geweld in vermogensdelicten; een dieptestudie op basis van de WODC-
Strafrechtmonitor*
H. van der Vinne

Diefstal met geweld is een strafrechtelijke term die een grote variëteit aan feitelijke gebeurtenissen kan beslaan. Achter de verzamelnaam diefstal met geweld gaan incidenten schuil die niet alleen in vorm, maar ook in het gebruik van geweld sterk van elkaar verschillen. In sommige gevallen is het geweld minimaal en alleen gericht op het verkrijgen van een buit (zoals in tasjesroof), in andere gevallen is het geweld excessief en in veel mindere mate gerelateerd aan het al dan niet verkrijgen van een buit. In dit rapport wordt aan de hand van strafdossiers een beeld geschetst van diefstal met geweld. In het bijzonder is aandacht besteed aan verschillen en overeenkomsten in de rol van het geweld. Op grond van de analyse worden twee geweldsdimensies onderscheiden: pro-actief versus reactief geweld en buitgericht versus niet-buitgericht geweld. In twee derde van de onderzochte gevallen is het geweld pro-actief en buitgericht.

179 *De effectiviteit van klassieke en alternatieve reguleringsinstrumenten in milieuhandhaving*

P.C. Gilhuis, E.F. ten Heuvelhof, H.G. van de Bunt en W. Huisman, A. de Lange en C.C.J.H. Bijleveld, M. Lokin, J.W. Reintjes, R.J.M. van den Bogert

In dit rapport staan de klassieke en alternatieve milieuhandhaving centraal. De bijdragen van diverse deskundigen op een eind 1997 gehouden symposium belichten vanuit een empirisch perspectief diverse aspecten van de klassieke en alternatieve handhaving. Daarbij blijkt dat het denken in tegenstellingen niet zinvol is, aangezien in de praktijk veelvuldig mengvormen van de twee modaliteiten voorkomen. Ook blijkt dat vermeende risico's van vooral de alternatieve handhaving in de praktijk veelal niet bewaarheid worden, en dat veel van de voordelen van de klassieke handhaving door praktische beperkingen niet behaald kunnen worden. In de diverse bijdragen wordt dan ook gepleit voor een gedifferentieerde handhaving, waarin, afhankelijk van allerlei contextfactoren, klassieke en alternatieve handhaving complementair ingezet worden.

180 *Criminaliteit en rechtshandhaving 1999; ontwikkelingen en samenhangen*

Eindredactie: M.M. Schreuders, F.W.M. Huls, W.M. Garnier, K.E. Swierstra

WODC: C.C.J.H. Bijleveld, P.P.J. Groen, F. Heide, W. van der Heide, R.F. Meijer,

P.R. Smit. CBS: H.W.J.M. Huys, C.S. Wang

Uit slachtofferenquêtes blijkt dat jaarlijks meer dan een kwart van de burgers en twee van de vijf bedrijven slachtoffer worden van criminaliteit. Veel mensen, vooral vrouwen en ouderen, hebben last van onveiligheidsgevoelens. Burgers nemen steeds meer maatregelen tegen bijvoorbeeld inbraak, fietsen- of autodiefstal. Ook bedrijven doen steeds meer aan preventie. Criminaliteit veroorzaakt schade en leed. Over de precieze aard en omvang echter doen niet zelden zeer verschillende berichten de ronde. Het ene moment heet het dat de criminaliteit stijgt, dan weer blijkt uit de laatste cijfers dat er al een tijdje sprake is van een daling. En hoe zit het nu precies met de geweldsmisdrijven? En waarvoor zitten mensen in Nederland in de gevangenis?

Deze gezamenlijke publicatie van het WODC en het CBS brengt – op basis van diverse statistieken en informatiebronnen – de beschikbare gegevens zo goed mogelijk bij elkaar, en geeft een breed overzicht van de strafrechtsketen. De publicatie moge ertoe bijdragen dat zo veel mogelijk dezelfde informatie in omloop komt. Ze beschrijft in beginsel de periode 1960-1998, waarbij de jaren 1994-1998 meer in het bijzonder de aandacht krijgen. Zullen de trends die in deze publicatie worden gesignaleerd, in de komende jaren doorzetten? Zal er bijvoorbeeld een kentering komen in de toename van de geweldsmisdrijven, zal de wal het schip keren? In de ons omringende landen zijn de tekenen daarvoor (nog) niet aanwezig.

De publicatie is de eerste in een jaarlijkse reeks, en kan worden gezien als opvolger van eerdere Justitie-publicaties zoals Criminaliteitsbeeld van Nederland en Criminaliteit en Handhaving. Voorts vervangt het rapport ten dele de CBS-publicaties Veelvoorkomende criminaliteit, Criminaliteit en Strafrechtspleging en het Kwartaalbericht rechtsbescherming

en veiligheid. Dit boek is vooral bedoeld als een naslagwerk, een vademecum voor eenieder die beroepsmatig geïnteresseerd is in, en betrokken is bij, cijfers over criminaliteit.

181 Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003

P.L.M. Steinmann, F.P. van Tulder, W. van der Heide

Inzicht in de behoefte aan sanctiecapaciteit in de komende jaren is voor de planning van justitievoorzieningen van groot belang. Dit rapport presenteert daarom prognoses tot 2003 op het gebied van Halt-afdoeningen, taakstraffen, justitiële jeugdinrichtingen, gevangeniswezen en tbs-inrichtingen. Op alle terreinen wordt een groei verwacht. Deze is het sterkst bij de minderjarigen. De verwachte groei in de periode 1998-2003 varieert van 10% bij het gevangeniswezen tot bijna 60% bij de justitiële jeugdinrichtingen.

182 Recidive na de tbs; patronen, trends en processen en de inschatting van gevaar

Ed. Leuw; m.m.v. M. Brouwers, J. Smit

De tbs is allereerst een beveiligingsmaatregel. Effectiviteit wordt vooral bepaald door ernstige geweldsrecidive na de tbs-behandeling. Sinds ruim twintig jaar worden over dit onderwerp door het WODC onderzoeken uitgevoerd. In de loop der jaren is de tbs-populatie 'gevaarlijker' en ernstiger 'gestoord' geworden. Desalniettemin is het percentage ernstige recidive betrekkelijk constant gebleven. Ongeveer één op de zeven ex-terbeschikkinggestelden pleegt na de tbs opnieuw een geweldsdelict. Om dit gelijkblijvende effect te bereiken wordt echter wel een steeds hogere prijs betaald door een verminderde uitstroom en een toenemende behandelingsduur.

Op grond van het onderzoek kunnen bepaalde risicofactoren worden aangewezen. Met name de beëindiging van tbs zonder proefverlof blijkt een belangrijke 'voorspeller' van recidive te zijn. Hierbij speelt het frequent voorkomende ontslag uit tbs tegen het advies van de behandelaars een grote rol. Het onderzoek gaat ook in op de ontwikkeling van ernstige criminaliteit na de tbs. Ernstige recidivisten blijken doorgaans een slecht verloopende behandeling achter de rug te hebben. Direct na vertrek uit de tbs ontwikkelen zich bij deze groep vrijwel altijd grote psychosociale problemen. Begeleiders zien dat het fout gaat, maar zijn niet bij machte om in te grijpen.

In het rapport worden voorstellen gedaan om deze situatie te verbeteren.

Rapporten in de reeks Onderzoeksnotities

1999/1 Justitie in de buurt; een evaluatie van vier experimenten

F. Luykx, M. Grapendaal

Dit onderzoek behelst de procesevaluatie van vier experimenten Justitie in de Buurt (JIB). De eerste conclusie luidt dat alle vier de experimentele Jibs, hoewel zeer verschillend zowel wat betreft huisvesting als wat betreft de aanpak van de wijkproblematiek, goed van de grond zijn gekomen. Afhankelijk van de gekozen aanpak worden meer of minder zaken afgedaan en zijn er meer of minder contacten met (wijk)organisaties, wijkbewoners,

daders en slachtoffers. Gemiddeld wordt ongeveer de helft van de zaken buitenrechterlijk afgedaan. De meeste contacten van Jib met organisaties betreffen de politie, het parket en de griffie. Tevens wordt nauw samengewerkt met de Raad voor de Kinderbescherming en de reclassering. De diverse partners zijn positief tot tevreden over het bestaan van Jib en over de samenwerking.

In drie van de vier JIB-experimenten is de doorlooptijd van zaken aanzienlijk sneller (variërend van twintig tot honderd dagen) dan op het parket. Ook lijken straffen meer in relatie te staan tot de specifieke situatie (dader, feit, omstandigheden) dan op het parket. Het is onduidelijk of de wijkveiligheid in objectieve of zelfs in subjectieve zin is toegenomen. Er is een aantal knelpunten geconstateerd, die het beste onder de noemer kwetsbaarheid kunnen worden gevangen. Het onderzoek eindigt met een aantal beleidsaanbevelingen.

1999/2 Recidive-onderzoek in Nederland; een overzicht van Nederlands onderzoek naar hernieuwd crimineel gedrag

B.S.J. Wartna

In Nederland wordt sinds de jaren zeventig onderzoek gedaan op basis van gegevens over herhaalde criminaliteit. Vaak worden de recidivegegevens gebruikt om het effect van een strafrechtelijke sanctie in te schatten. Soms vormen zij onderdeel van etiologisch onderzoek of onderzoek naar het verloop van criminele carrières. In deze notitie wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste resultaten van de verschillende typen van recidive-onderzoek. De uitkomsten van de diverse studies worden beïnvloed door de gevolgde methode van onderzoek. Vooral bij de effectstudies worden steeds andere operationalisering van het recidivebegrip gehanteerd. Dit komt de vergelijkbaarheid uiteraard niet ten goede. Het Nederlandse recidive-onderzoek zou gebaat zijn bij meer uniformiteit in de gebruikte methode.

1999/3 Kwaliteitssystemen voor de rechtsprekende macht; een internationale verkenning

N.J. Baas, E. Niemeijer

In Nederland neemt de publieke belangstelling voor de kwaliteit van de rechtspraak toe en brengt de hoge werkdruk bij de gerechten het risico van kwaliteitsverlies met zich mee. Daarom wordt gezocht naar mogelijkheden om door middel van de invoering van een kwaliteitssysteem tot een meer systematische kwaliteitsbewaking te komen. De Nederlandse rechterlijke organisatie staat aan de vooravond van een grootscheeps moderniseringsproces, waarbij kwaliteitsbevordering een van de leidende principes is. Er is een literatuurverkenning verricht naar kwaliteitssystemen voor de rechtsprekende macht in het buitenland met als doel een beeld te verkrijgen van deze buitenlandse ervaringen en een bijdrage te leveren aan de kennisverspreiding naar het veld. Uit de resultaten van de literatuurverkenning blijkt dat het meten van de kwaliteit van de rechtspraak goed mogelijk is en dat het gebruik van kwaliteitssystemen geen bedreiging

behoeft te vormen voor de onafhankelijkheid van de rechtsprekende macht. Bovendien kunnen wij in Nederland met de elders beproefde oplossingen ons voordeel doen.

1999/4 Informal Value Transfer Systems and Criminal Organizations; a study into so-called underground banking networks

N. Passas

Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van het gebruik van *underground banking* door criminele organisaties om te bezien of maatregelen nodig en mogelijk zijn ter voorkoming of bestrijding van dat gebruik. De term *underground banking* wordt gebruikt om de informele geld- of waarde-overmaking aan te duiden zoals dat gewoon is onder etnische groepen. Bijgaande studie duidt een *Underground Banking System (UBS)* aan met de term *Informal Value Transfer System (IVTS)*. De studie geeft een nauwgezet overzicht van wat internationaal bekend is over IVTS.

De belangrijkste resultaten en conclusies zijn dat IVTS geen reden tot ernstige bezorgdheid in Nederland en de meeste andere landen vormt. IVTS heeft een eeuwenoude traditie van voor de tijd van het inrichten van formele bankinstellingen. Het onderzoek weerlegt het heersende idee dat IVTS zijn oorsprong vindt in de ontduiking van wetten. IVTS wordt niet omgeven door geweld, corruptie en gebruik van hoge technologie, maar door wilsovereenstemming, vreedzaamheid en gebruik van telefoon en fax. De wijdverbreide beschikbaarheid en het gemak zijn de aanleiding dat criminelen gebruik maken van IVTS, maar IVTS is zeker niet de eerstgekozen optie door criminelen, daar IVTS geen substantiële bedragen aankan.

1999/5 Ontkennende en bekende verdachten; over de proceshouding van verdachten van strafzaken tijdens het politieverhoor

B.S.J. Wartna, W.M.E.H. Beijers, A.A.M. Essers

In Nederland is nauwelijks onderzoek gedaan naar de proceshouding van verdachten van strafzaken. Op basis van gegevens uit de zogenaamde *Strafrechtmonitor* heeft het WODC becijferd hoe vaak er tijdens het politieverhoor een ontkennende dan wel bekende houding wordt aangenomen. In meer dan 80% van de gevallen – het gaat hier om strafzaken die in de loop van 1993 werden afgedaan – bekende de verdachte het gepleegde delict. Jonge mensen en first offenders geven eerder toe dan ouderen en recidivisten. Zedendelicten worden relatief vaak ontkend. Naast delict- en persoonskenmerken lijken echter ook tactische overwegingen een rol te spelen. In zaken waarbij het bewijs voor het opscheppen ligt (bijvoorbeeld bij betrapping op heterdaad), wordt het delict vrijwel nooit ontkend; zaken die eindigen in een technisch sepot of een vrijspraak daarentegen, kennen logischerwijs veel vaker een ontkennende verdachte.

*1999/6 Bandopname van het nader gehoor**U. Aron, F. Heide*

In dit onderzoek is onderzocht of er een effect uitgaat van het maken van bandopnames op de kwaliteit van het zogenaamde nader gehoor in de asielprocedure en het rapport hiervan. Bandopnames zouden ook als controlemiddel kunnen dienen in het geval van klachten.

In totaal zijn 348 nader gehoren in het onderzoek betrokken. De deelnamebereidheid van tolken aan het experiment was opvallend laag. Bezwaren van de asielzoekers tegen deelname hadden voornamelijk betrekking op het onprettige gevoel dat bandopnames geven en de angst voor het mogelijk in verkeerde handen belanden van opnames. De bandopnames hebben geleid tot meer aandacht voor verslaglegging door de contactambtenaren (onder andere een extra tijdsbelasting met zich meebrengend) en minder spontane initiatieven van tolken tijdens het nader gehoor. Bandopnames hebben geen verandering gebracht in de bejegening van de asielzoekers door de contactambtenaren, die in dit onderzoek als goed en volgens de richtlijnen valt te beoordelen. Advocaten gaven aan dat zij in de praktijk weinig gebruik zullen maken van de banden als controle- dan wel bewijsmiddel, gezien de extra tijdsinvestering die het af luisteren van opnames met zich meebrengt, en gezien het risico dat niet op voorhand duidelijk is of het af luisteren van de band de geloofwaardigheid van de cliënt zal ondergraven of ondersteunen.

De bandopnames gaven geen verbetering van de kwaliteit van de nader gehoren te zien. Aanbevolen wordt aandacht te blijven besteden aan kwaliteitsbewaking van de tolken, alsmede aan de communicatie tussen tolk en contactambtenaar.

*1999/7 Eén jaar 'Koppelingswet' in de praktijk; tussenrapportage over de implementatie en het eerste uitvoeringsjaar**O. Etman, J. Korpel*

In dit onderzoek stond de vraag centraal naar de in- en uitvoering van de Koppelingswet. Het onderzoek heeft betrekking op de evaluatie in termen van legitimiteit, efficiency en effectiviteit van de Koppelingswet op de beleidsterreinen van de ministeries van Justitie, VWS, OC&W, SZW en VROM.

Uit het onderzoek blijkt dat de invoering zonder noemenswaardige problemen is verlopen. Het draagvlak voor uitvoering is bij sommige diensten gering te noemen. Wel zouden sommige codes van de gemeentelijke basisadministratie (GBA) aanpassing behoeven. Het aantal uitsluitingen op grond van de Koppelingswet is gering. Het betrof hier een eerste evaluatie die tot doel had om, indien nodig, beleidswijzigingen aan te kunnen brengen. In vervolgonderzoek zullen de onderzoeksvragen nader belicht worden.

Overige publicaties

Het doel van het onderzoek was het in kaart brengen van de militaire opsporingsfunctie van de Koninklijke Marechaussee. In het bijzonder is inzicht geboden in de procedures die

van toepassing zijn op het beheer van en gezag over de Koninklijke Marechaussee en de knelpunten die zich in dat verband openbaren.

De resultaten van het onderzoek zijn integraal opgenomen in het eindrapport van de projectgroep Koninklijke Marechaussee.

Bijlage 2

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB

Hieronder wordt een overzicht gegeven van afgeronde externe onderzoeksprojecten, in volgorde van publicatie.

Allochtonen en detentie
Universiteit Leiden, faculteit der Sociale Wetenschappen
S. de Vries, F. Glastra, M. Meernan

Het doel van dit onderzoek is na te gaan wat de ervaringen van organisaties buiten de dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het ministerie van Justitie zijn, die een bewust beleid voeren om organisatie, personeel en bejegening van hun cliënten te laten sporen met het aandeel allochtone cliënten. Deze ervaringen (van GGZ en politie) zouden een oriënterende en attenderende functie kunnen vervullen voor het DJI-beleid.

Uit het onderzoek blijkt dat de effecten van multiculturalisering op de taken en organisatie van inrichtingen moeilijk zijn vast te stellen op grond van in de literatuur beschreven ervaringen bij andere organisaties, omdat zij afhankelijk zijn van een veelheid van factoren. Wel kan gekeken worden naar ervaringen bij de GGZ, waar de inhoud van de zorg meer aangepast wordt aan specifieke wensen en behoeften van allochtone cliënten. Tevens blijkt bij een aantal Nederlandse justitiële inrichtingen die relatief ver zijn met multiculturalisering, dat het multiculturaliseringbeleid bij DJI tot nu toe sterk is geconcentreerd op het binnenhalen van allochtone personeelsleden.

Pilot stakeholdersonderzoek
Rijnconsult bv en Geerts & Jurgens bv
J. Vincken, B. Jurgens, W. Feil

Doel van dit project is een meetinstrument te ontwikkelen waarmee (beleids)directies periodiek de opinies van stakeholders kunnen meten.

Het stakeholdersonderzoek levert informatie op over het INK-aandachtsgebied Waardering door klanten van het ministerie van Justitie en is input voor alle organisatiegebieden (leiderschap, beleid en strategie, management van processen, personeelsmanagement en middelenmanagement).

*Economische beoordeling van wetvoorstellen**Nederlands Economisch Instituut**A.C.P. Verster, G.R. Otten, A.G.M. ten Have, R.J. van den Berg,**H.O. Kerkmeester, P.D.N. Camesasa*

In dit onderzoek is voor vijf landen nagegaan hoe economische beoordelingstechnieken worden toegepast bij de voorbereiding van wet- en regelgeving. Het gaat om: Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Zweden en de Verenigde Staten.

In het Europese proces van wet- en regelgeving blijkt economische analyse (nog) geen belangrijke rol te spelen. Ter ondersteuning van de economische beoordeling van regelgeving kunnen verschillende methoden worden ingezet. Deze worden wel aangeduid met het begrip 'kosten-batenanalyse'. Daarbij wordt geduid op een basisstructuur die geldt voor iedere methodiek van maatschappelijk-economische beoordeling. Echter, naast de kosten-batenanalyse (= de bijdragen in geldtermen van alle effecten die een overheidsactiviteit heeft op de nationale welvaart) bestaan diverse instrumenten, die in het onderzoek beschreven worden. Voor het antwoord op de vraag welk instrument wanneer moet worden ingezet, zijn drie criteria ontwikkeld.

*Verdragen van belang voor het Nederlands immigratierecht**Universiteit Leiden, Instituut voor Immigratierecht, en Katholieke Universiteit Nijmegen, Centrum voor Migratierecht**J.D.M. Steenbergen, T.P. Spijkerboer, B.P. Vermeulen, R. Fernhout*

Dit onderzoek richt zich op de vraag: Welke verplichtingen vloeien voort uit de relevante verdragen en jurisprudentie voor de onderdelen toegang, toelating, uitzetting, vrijheidsbeperkende maatregelen en rechtsbescherming? Tevens werd onderzocht op welke wijze deze verplichtingen reeds geïmplementeerd zijn in wet en/of beleid.

Uit het onderzoek blijkt dat veel verdragen van belang zijn voor het immigratierecht. Die verdragen zijn heel verschillend van aard. In het onderzoek hebben de onderzoekers de verdragen gegroepeerd naar internationaal samenwerkingsverband waarin ze zijn gesloten. Daarbinnen worden zoveel mogelijk per verdrag de verschillende bepalingen en implementaties besproken.

*Vorming van Europees immigratie en asielrecht**Katholieke Universiteit Nijmegen, Centrum voor Migratierecht, en Universiteit Leiden, Instituut voor Immigratierecht**R. Fernhout, P. Boeles, E.T. Gerritsma, A.M. Kuijpers, B.E.C.M. Tax,**M.J.A. Vrouwenraets*

Met dit onderzoek wordt beoogd de vorming van Europees immigratie- en asielrecht in beeld te brengen ten behoeve van toekomstige beleidsontwikkeling. Uit het onderzoek blijkt dat harmonisatie van asiel- en migratierecht in Europa aanvankelijk heeft plaatsgevonden door intergouvernementele overeenkomsten; de belangrijkste zijn de Schengen Uitvoeringsovereenkomst en de Overeenkomst van Dublin. Door deze en andere overeen-

komsten is de samenhang in het rechtsgebied bevorderd, maar nog maar gedeeltelijk bereikt. Overeenkomsten en besluiten op het gebied van immigratie en asiel hebben in verschillende mate geleid tot specifieke wets- of beleidswijzigingen. De Schengen- en de Dublin-overeenkomst bevatten beide unificerende bepalingen en hebben daardoor een harmoniserende invloed gehad. Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam moeten nog veel onderwerpen geregeld worden door bindende overeenkomsten. Daarbij gelden de basisprincipes van de Europese Raad uit 1991. Het onderzoek geeft verder aanbevelingen met betrekking tot prioritering van te regelen onderwerpen en te kiezen instrumenten.

De Garantstellingsregeling curatoren

Katholieke Universiteit Brabant, Schoordijk Instituut, Tilburgse Onderzoeksgroep Goederen- en Insolventierecht

R.D. Vriesendorp, F.M.J. Verstijlen, C.W.M. Slegers

Dit onderzoek richt zich primair op de vraag in hoeverre de doelstellingen van de Garantstellingsregeling Faillissementscuratoren, die in 1993 in werking is getreden, zijn gerealiseerd, en tevens op de vraag in hoeverre de regeling voldoende (financieel) beheersbaar is. De Garantstellingsregeling voorziet faillissementscuratoren onder bepaalde condities van een voorschot ter bestrijding van de door hen gemaakte kosten van het instellen van een rechtsvordering – of een onderzoek naar de mogelijkheden daartoe – tegen bestuurders wegens onbehoorlijk bestuur.

De belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek zijn de volgende. De Garantstellingsregeling geniet een grote bekendheid onder de curatoren en wordt in ruime mate gebruikt. Het ministerie van Justitie blijkt bij de beoordeling van een Garantstellingsregeling het verhaalscriterium als belangrijkste toets te beschouwen. Dit staat op gespannen voet met de doelstelling van de regeling, de fraudebestrijding. Toch wordt een wijziging van dit verhaalscriterium niet wenselijk geacht. Wel zou het Openbaar Ministerie nadrukkelijker in beeld dienen te komen in die gevallen waarin 'niets te halen is', maar sprake is van evidente fraude. De tussenkomst van de rechter-commissaris, die het ministerie adviseert ten aanzien van alle aanvragen, wordt als nuttig en noodzakelijk gezien. De onderzoekers constateren dat de regeling haar doelstelling realiseert, zo verschaft de regeling de curatoren onmiskenbaar een sterkere onderhandelingspositie om onbehoorlijk opererende bestuurders aan te kunnen pakken.

Geregistreerd partnerschap in Nederland; een verkennend onderzoek

Van Dijk, Van Soomeren & Partners

Y. Scherf

In 1998 is de Wet Geregistreerd partnerschap in werking getreden. Doel van dit onderzoek is na te gaan hoeveel mensen in dat jaar gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid van een geregistreerd partnerschap, welke redenen men daarvoor had en wat de consequenties van de keuze waren.

Uit de *quick scan* bleek dat van januari tot december 1998 4.237 geregistreerde partnerschappen zijn gesloten, ongeveer gelijk verdeeld over man/man-, vrouw/vrouw- en man/vrouw-relaties. Uit het aantal geregistreerde partnerschappen kan worden geconcludeerd dat er behoefte bestaat aan een op het huwelijk gelijkend instituut. Het aantal registraties is hoger dan verwacht werd tijdens de voorbereiding van de wet, en het aantal paren van verschillende sekse is opvallend groot. Meer dan de helft van de geregistreerden zegt het partnerschap vooral te hebben gesloten om financieel/praktische redenen: in het bijzonder erfenis, pensioen en het kopen van een huis. Bij man/vrouw-paren ligt dit percentage zelfs op 70. Er zijn uit het onderzoek geen knelpunten gebleken in relatie tot de partnerschapsregistratie.

Onderzoeksproject Strafvordering 2001

Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Strafrecht en criminologie, en Katholieke Universiteit Brabant, vakgroep Strafrechtswetenschappen

G. Knigge, M.S. Groenhuysen

Doelstelling van het onderzoek is antwoord te geven op de vraag wat de grondslagen zouden moeten zijn van een nieuw Wetboek van Strafvordering dat beantwoordt aan de hedendaagse inzichten en behoeften.

Uit het onderzoek blijkt dat het uitgangspunt van het wetboek van 1926 dat een strafrechtelijk onderzoek start bij de verdenking van één burger die één delict heeft gepleegd, niet meer houdbaar is. Immers, tegenwoordig is er sprake van kleinere en grotere aantallen recidivisten, organisatiecriminaliteit en georganiseerde criminaliteit. Verder zijn de institutionele verhoudingen gewijzigd: de officier van justitie heeft niet (meer) het natuurlijk gezag over de politie en er is sprake van een principiële (her)waardering van de positie van sommige deelnemers (bijvoorbeeld het slachtoffer) in het geding. Bovendien zijn de internationalisering van het strafprocesrecht en de Europese jurisprudentie van invloed.

Doelgroepbepaling

Compliance Methodology Consultants

D. Ruimschotel, H. Borgers

Het onderzoek is gericht op de inventarisatie en de ontwikkeling van methoden die gebruikt worden voor doelgroep- en risicogroepbepaling in de wereld van de handhaving. In het bijzonder is geïnventariseerd welke methoden de Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD's) gebruiken, maar ook zijn andere organisaties die zich bezighouden met doelgroepbepaling, zoals marktonderzoekbureaus en verzekeraars, in het onderzoek betrokken.

Het onderzoek geeft aan dat zich op vele fronten moeilijkheden voordoen als het gaat om het achterhalen van potentiële overtreders. Het is niet mogelijk om al deze problemen met één methode op te lossen. Onder meer in de vorm van een stappenschema doen de

onderzoekers aanbevelingen om risico-analyse en het vaststellen van risicofactoren te gebruiken als middel om potentiële overtreders op te sporen.

Het wettelijke strafmaxima

Universiteit Leiden, vakgroep Strafrecht, en Katholieke Universiteit Brabant, vakgroep Strafrecht

J. de Hullu, I.M. Koopmans, Th.A. de Roos

Het doel van het onderzoek is in de eerste plaats om te komen tot een 'handzaam overzicht' van de strafmaxima, en in de tweede plaats om een algemene beschrijving te geven van de uitgangspunten die op dat gebied ten grondslag zijn gelegd aan het Wetboek van Strafrecht van 1886 en van de wijzigingen die zich sindsdien hebben voorgedaan. Ten aanzien van commune delicten blijkt uit het onderzoek dat de strafmaxima sinds 1886 in veel gevallen onveranderd zijn. De objectieve ernst van het feit scoort bij de door de wetgever gehanteerde criteria het hoogst. Voor bijzondere wetten blijkt dat de strafmaxima sinds de Tweede Wereldoorlog bijna over de gehele linie zijn gestegen en dat instrumentele overwegingen een belangrijke rol spelen bij de keuze voor strafmaxima.

Politie-monitor Bevolking meting 1999

Projectbureau Politie-monitor Bevolking (B&A Groep en Intomart)

H. Geveke, T. van Dijk

Het doel van het onderzoek is het - tweejaarlijks - meten van zowel de objectieve als de subjectieve onveiligheid van burgers. De objectieve kant wordt gevormd door vragen naar het feitelijke slachtofferschap van de respondent, de gevoelsmatige kant door enquêtevragen naar de door de respondent veronderstelde hoeveel criminaliteit en overlast in de woonbuurt én naar de mate van onveiligheidsgevoel.

De belangrijkste resultaten en conclusies zijn de volgende. De mate waarin de Nederlanders vermogensdelicten in hun buurt menen waar te nemen, neemt sinds 1995 sterk af. Dat geldt in het bijzonder voor inbraak in woningen. Bijna een derde van de Nederlanders voelt zich 'wel eens' onveilig. Deze uitkomst ligt iets hoger dan bij de vorige meting in 1997. Sinds 1997 is het aantal inbraken in woningen en pogingen daartoe sterk afgenomen; er is echter wel een toename van de geleden schade waar te nemen. Gewelddiscriminaliteit neemt sinds 1995 wel toe. Dan gaat het vooral om bedreiging met geweld. De mate waarin burgers bij de politie melding van criminaliteit maken en/of een aangifte doen, is op landelijk niveau stabiel gebleven.

Als de politie iets wil weten

Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering, en Katholieke Universiteit Nijmegen, Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen

*E. Schreuders, A. van Ruth, L. Gunther Moor, R. van Kralingen, C. Prins,
I. Bakker*

Aanleiding van het onderzoek is beslispunt 58 van de Parlementaire Enquêtecommissie Opsporingsmethoden. In de memorie van toelichting van het wetsvoorstel Bijzondere opsporingsmethoden is dit onderzoek toegezegd om te bezien of naast de reeds bestaande bevoegdheden, zoals het bevel tot uitlevering van stukken, nog voorzien moet worden in additionele bevoegdheden of precisering van bestaande bevoegdheden. Zes sectoren zijn in het onderzoek betrokken: particuliere recherche, financiële sector, communicatiesector, vervoerssector, nutsbedrijven en gezondheidszorg. Uit het onderzoek blijkt dat door de politie op grote schaal informatie wordt ingewonnen op basis van artikel 11 lid 2 Wet Persoonsregistratie, terwijl dit artikel daar niet voor bedoeld is. De politie en de particuliere verstrekkers van persoonsgegevens volgen diverse strategieën om het wettelijke regime van de Wpr te ontwijken. Artikel 11 lid 2 Wpr heeft blijkbaar niet die regulerende werking die ermee beoogd is. Betrokken partijen hebben behoefte aan een wettelijke regeling die direct duidelijk en inzichtelijk maakt wat de politie in de praktijk kan en mag vragen.

Banqueroute, risico-analyse van misbruik van financiële dienstverlening door criminele organisaties

Moret Ernst & Young

B. Bruin, Van Egten

Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van mogelijk misbruik door criminele organisaties van de financiële diensten van financiële dienstverleners en mogelijk misbruik door criminele organisaties van de diensten die faciliterende dienstverleners verlenen ten behoeve van het verkrijgen van financiële diensten. (Denk bij de laatstgenoemde dienstverleners aan makelaars, fiscalisten, accountants, advocaten en notarissen). Daarnaast wordt in kaart gebracht welke maatregelen zijn getroffen om misbruik tegen te gaan en welke aanvullende maatregelen moeten worden getroffen.

De belangrijkste resultaten en conclusies zijn de volgende. Het risico van benadeling wordt door de financiële dienstverleners primair beschouwd als een probleem van de dienstverleners zelf. Wet- en regelgeving dienen niet zozeer gericht te zijn op voorkoming en bestrijding alswel op verhoging van de effectiviteit van de door de financiële dienstverleners zelf genomen maatregelen. Het risico van witwassen is niet te voorkomen met generieke maatregelen. Het treffen van maatregelen tegen witwassen leidt tot een niet vooraf aan te geven verschuiving van methoden van witwassen naar aard of locatie.

*Het rendement van strafrechtelijk onderzoek**Universiteit van Amsterdam, Centrum voor milieurecht**M.V.C. Aalders, M.H. Schaapman; m.m.v. C.T. Nijenhuis, H. Wolswijk*

Het doel van het onderzoek is om inzichten te genereren die bijdragen aan een optimaal en breed rendement van milieustrafrechtelijk onderzoek, dat wil zeggen, zo groot mogelijke strafrechtelijke, bestuurlijke, en (direct en indirect) preventieve resultaten tegen zo min mogelijk inspanningen.

Kenmerkend voor milieucriminaliteit zijn het politiek-bestuurlijk complex, de bewijsbaarheid en het daderprofiel dat anders is dan bij commune delicten. Nog meer onderscheidend is dat milieucriminaliteit legale en illegale trajecten in zich verenigt. Vaak is het niet direct onomwonden duidelijk of er wel sprake is van strafbare feiten. Samenwerking, waaronder informatie-uitwisseling en afstemming draagt enerzijds bij aan een rationalisering van beslissingen en een vermindering van inspanningen (inputverlaging) en anderzijds aan een verbreding van resultaten (outputverhoging). Beide leiden tot een optimaal en breed rendement. De handhavingsorganen hebben echter een verschillende oriëntatie met betrekking tot milieucriminaliteit. De bestuurlijke handhavingsorganen ervaren milieucriminaliteit als een beleidsprobleem en de strafrechtelijke handhavingsorganen kenmerken milieucriminaliteit als een juridisch probleem. De taakopvatting van de politie en Openbaar Ministerie is dan ook meer op repressie gericht en de taakopvatting van bestuurlijke handhavers is meer op naleving gericht. Samenwerking tussen bestuur en justitie kan het rendement verhogen.

*Vreemdelingen in de strafrechtssketen**Instituut voor strategisch consumentenonderzoek**W. Aarts, U. Oelen, C. Smink*

Dit onderzoek is een pilot naar de mogelijkheden om vreemdelingrechtelijke gevolgen te verbinden aan crimineel gedrag van vreemdelingen. Doelstelling is het verkennen van de problematiek van vreemdelingen die zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare feiten en desondanks een verblijfsstatus houden of krijgen en daarnaast mogelijk ook gebruikmaken van sociale voorzieningen.

Uit het onderzoek blijkt dat de kloof tussen toegekende strafmaat en de strafmaat die vereist is om vreemdelingrechtelijke gevolgen te verbinden aan crimineel gedrag, groot is. Betere communicatie kan die grote kloof in de meeste gevallen niet overbruggen. Uitzondering hierop vormt de categorie illegalen. Zij hadden in een aantal gevallen bij betere communicatie en samenwerking eerder ongewenst verklaard kunnen worden. Het onderzoek toont dat er niet veel meer mogelijkheden hadden bestaan om vreemdelingrechtelijke gevolgen te verbinden aan crimineel gedrag, als in het verleden alle strafrechtelijke en vreemdelingrechtelijke gegevens direct en juist bij de verschillende organisaties in de vreemdelingenzorg en strafrechtssketen bekend waren geweest.

Klassenjustitie; overzicht van onderzoek naar selectiviteit in de Nederlandse strafrechtssketen

Erasmus Universiteit Rotterdam, faculteit der Rechtsgeleerdheid, sectie Strafrecht en criminologie

B. Rovers

Dit onderzoek dient antwoord te geven op de vraag of er sprake is van een tweedeling in het recht, oftewel 'klassenjustitie'.

Uit het onderzoek blijkt dat er geen algemene uitspraken zijn te doen over selectiviteit bij (specifieke) beslissingen van de politie. Ten aanzien van de vervolgingsfase wordt geconcludeerd dat in de afdoening door de officier van justitie sprake is van selectiviteit: de kans op dagvaarding is groter voor verdachten met geringe economische hulpbronnen. Ten aanzien van de geëiste strafmaat zijn geen indicaties voor klassenjustitie gevonden. Integendeel. In de rechtszaal treedt selectiviteit op ten aanzien van de opgelegde strafsoort en strafmodaliteit. Verdachten met geringe economische hulpbronnen krijgen naar verhouding vaker onvoorwaardelijke straffen en vaker vrijheidsstraffen opgelegd. Met betrekking tot de indirecte selectiviteit blijkt dat de gepercipieerde ernst van een misdrijf van invloed is op de beslissingen die in de verschillende fasen van het strafrechtstelsel worden genomen. De hypothesen omtrent klassenjustitie, afgezet tegen de ontwikkelingen in de laatste dertig jaar, laat een gemengd beeld zien.

Literatuuronderzoek Complianceregelingen

Bureau voor Economische Argumentatie, KPMG

H.W.J. Gelinck

Door middel van literatuuronderzoek is geïnventariseerd welke ervaringen men in de Verenigde Staten, Australië, Denemarken en Zuid-Afrika heeft met *compliance*regelingen en onder welke voorwaarden deze regelingen in Nederland bij de aanpak van organisatiecriminaliteit bruikbaar kunnen zijn. Een complianceprogramma kan kort worden omschreven als een intern beheersingssysteem dat een organisatie onder eigen verantwoordelijkheid opzet ter voorkoming van onrechtmatig handelen binnen die organisatie. Complianceregelingen zouden in het algemeen goed kunnen aansluiten bij de wijze waarop er in Nederland en in Europees verband over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen wordt gedacht.

De gedachtegang achter complianceprogramma's is voor het Nederlands bedrijfsleven niet nieuw. De handhaving van milieucriminaliteit, waarin aansluiting wordt gezocht bij milieuzorgsystemen en *corporate governance*, is het meest sprekende voorbeeld. Toch is op dit moment voorzichtigheid bij het toepassen van complianceprogramma's op zijn plaats. De rechter heeft immers nog steeds het laatste woord wanneer het gaat om het honoreren van de complianceprogramma's. De medewerking van het bedrijfsleven is een voorwaarde om met de ontwikkeling van complianceprogramma's te kunnen starten.

Evaluatie Koppelingswet

*Universiteit van Amsterdam, Instituut voor Migratie- en Etnische studies, en
Katholieke Universiteit Nijmegen, Instituut voor Rechtssociologie*

J. Doornik, m.m.v. P. Minderhoud

Dit onderzoek betreft de evaluatie van het beleidsterrein van het ministerie van Justitie, dat wordt geraakt door de Koppelingswet. Uit het onderzoek blijkt dat de Koppelingswet bij de onderzochte diensten als een effectieve en efficiënte wet wordt ervaren. Als neven-effect komt naar voren dat de vreemdelingendiensten vaak informatie aan andere uitvoeringsinstanties dienen te verschaffen en dit als belastend ervaren. De oorzaak van het verstrekken van informatie kan liggen aan de niet-optimale voorlichting aan de uitvoeringsinstanties of aan de systematiek van de GBA-codes.

Suïcides in detentie

Vrije Universiteit Amsterdam

E. Blaauw, A.J.F.M. Kerkhof

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de mogelijkheid om gedetineerden met een hoog suïciderisico bij binnenkomst in een huis van bewaring te onderscheiden van gewone gedetineerden met behulp van een screeningsinstrument. Uit het onderzoek blijkt dat in 1997 en 1998 gemiddeld jaarlijks negen suïcides in detentie plaatsvonden. Elke suïcide in detentie is zorgwekkend. Het is mogelijk gebleken om gedetineerden met een hoog suïciderisico, door middel van het in dit onderzoek ontwikkelde screeningsinstrument, met een grote mate van sensitiviteit te onderscheiden bij binnenkomst in een inrichting.

Beeldvorming onder asielzoekers en vluchtelingen over terugkeer- en remigratie

Universiteit Utrecht, European Research Center on Migration and Ethnic Relations (ERCOMER)

Ph. Muus, P. Muller

De belangrijkste vraag in dit onderzoek luidt in hoeverre medewerking aan gefaciliteerde terugkeer van (uitgeprocedeerde) asielzoekers een realistische optie is ten aanzien van de landen waarvoor op dit moment beleid gericht op de bevordering van terugkeer wordt gevoerd.

De belangrijkste conclusies zijn dat de verwachtingen voor deelname aan gefaciliteerde terugkeer aanzienlijk naar beneden moeten worden bijgesteld. Terugkeer is in de beleving van uitgeprocedeerde asielzoekers een onmogelijkheid, zelfs als dat betekent dat zij in Nederland in de illegaliteit terechtkomen. De meeste respondenten blijven hopen op erkenning. Deze hoop wordt versterkt door de lange procedure. De respondenten leven onder grote stress; het lange verblijf in asielzoekerscentra heeft een negatieve invloed op hun lichamelijke en geestelijke gesteldheid.

*Evaluatie Wet Mentorschap**Vrije Universiteit Amsterdam, faculteit der Rechtsgeleerdheid**H.C.D.M. Oomens, Y.L.L. van Zutphen*

In dit onderzoek is nagegaan hoe de Wet Mentorschap in de praktijk functioneert, of het doel van de wet is bereikt en of aanpassing nodig is.

Uit het onderzoek blijkt dat de wet in een behoefte voorziet. Mentoren en patiënten zeggen tevreden te zijn over de uitvoering van het mentorschap. Het belangrijkste probleem blijkt onduidelijkheid bij alle betrokkenen over de bevoegdheden van de mentor. Mentoren nemen de taken op zich die de wetgever voor ogen had; de wet biedt bescherming aan wilsonbekwame meerderjarigen. Doorgaans formaliseert een mentorschap de feitelijke situatie; ouders zorgden daarvoor ook al voor hun kind.

*Instrumentontwikkeling uitvoeringsproblemen**Regioplan Onderzoek Advies en Informatie, in samenwerking met de Inspectie voor Rechtshandhaving**R.C. van Geuns*

Het doel van het onderzoek is de ontwikkeling van een instrument dat vooraf mogelijke problemen identificeert bij de uitvoering van beleid en wetgeving.

Na een studie van de literatuur over ex ante evaluatietoetsen bij de rijksoverheid is het instrument ontwikkeld: een integrale en een verkorte checklist uitvoerbaarheid van beleid en wetgeving. De ontwikkelde checklist uitvoerbaarheid van beleid en wetgeving heeft een ruim toepassingsdomein in de beleidscyclus. In eerste instantie zal de Inspectie Rechtshandhaving zich moeten richten op een vrijwillig gebruik van de checklist tijdens en aan het eind van het proces van wetsontwikkeling door de beleidsmaker of wetgevingsjurist.

*Evaluatie artikel 240b Sr**Verwey-Jonker Instituut**S.M.A. Nieborg, J. de Savornin Lohman, W.M.E.H. Beijers, M.J.H. Goderie,**R.A.L. Rijkschroeff*

In deze evaluatie is de vraag gesteld of artikel 240b Sr (nu) een adequate bijdrage levert aan de bestrijding van kinderpornografie. Dit is onderverdeeld in drie dimensies: de effecten, de hanteerbaarheid en de reikwijdte van de wetsbepaling.

De algehele conclusie ten aanzien van de wijziging van het wetsartikel is dat het voldoet wat betreft de beoogde effecten in termen van een vergroting van de vervolgings- en berechtingskans, alsmede wat betreft de hanteerbaarheid en reikwijdte. Ten aanzien van de uitspraak van de Hoge Raad over de interpretatie van het begrip 'in voorraad hebben' merken de onderzoekers op dat het gewenst ware dat de politiek de uitspraak van de Hoge Raad bevestigt. Daarom doen zij de aanbeveling om in de wetstekst de woorden 'in voorraad hebben' te vervangen door 'voorhanden hebben of in bezit hebben'.

Ministeriële verantwoordelijkheid ZM
Katholieke Universiteit Brabant, Schoordijk Instituut, Centrum voor
Procesrecht, en ministerie van Justitie, WODC
W. Voermans, P. Albers

Dit project betreft een rechtsvergelijkend onderzoek naar de positie van Raden voor de Rechtspraak in landen van de Europese Unie.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er – ideaaltypisch – twee vormen van Raden voor de Rechtspraak kunnen worden onderscheiden. Raden voor de Rechtspraak laten zich nauwelijks als afgezonderd verschijnsel met elkaar vergelijken. Zij vormen onderdelen van constitutionele stelsels, die uit verschillende *checks and balances* bestaan. Vergeleken met Frankrijk en Zweden is de wijze waarop in Nederland via de ministeriële verantwoordelijkheid controle wordt uitgeoefend op het beheer en de budgettering van de rechterlijke organisatie het meest indringend. Voorbeelden uit de andere landen maken duidelijk dat er verschillende alternatieve en effectieve controlemechanismen bestaan, zoals openbaarheid (jaarverslagen en dergelijke) of ambtelijke controle (*auditing*), die kunnen voorzien in politiek-bestuurlijke controle. In de stelsels van de onderzochte landen (Zweden, Ierland en Denemarken) behoudt de minister de algemene begrotingsverantwoordelijkheid en daarmee de algemene zorg voor het functioneren van de rechtspleging, terwijl aan de Raden voor de Rechtspraak de meer bijzondere verantwoordelijkheid voor het beheer van de rechterlijke organisatie wordt overgelaten.

Omgangsbegeleiding
Vrije Universiteit Amsterdam
J.E. Doek, B.E.S. Chin-A-Fat

Het doel van het onderzoek is om een rechtsvergelijkend overzicht te geven van de instrumenten (en sancties) die worden toegepast om de naleving/uitvoering van omgangsregelingen te bevorderen c.q. af te dwingen, met bijzondere aandacht voor de effectiviteiten van deze instrumenten.

Inzake de effectuering van omgangsregelingen gaven de respondenten uit alle bestudeerde landen aan dat de voorkeur wordt gegeven aan maatregelen waarmee aan de relatie tussen ouders kan worden gewerkt. In de betreffende landen worden daartoe verschillende maatregelen ingezet. Zo wordt veelvuldig gebruikgemaakt van een bemiddelaar. Deze bemiddelaar kan een rol spelen bij zowel de vaststelling van een omgangsregeling als het oplossen van knelpunten in de feitelijke uitvoering ervan. Daarnaast wordt, met name in Engeland en Frankrijk, gebruikgemaakt van 'omgangshuizen'. Uit het onderzoek blijkt dat alternatieve methoden, zoals de toepassing van omgangsbemiddeling en de realisatie van omgangshuizen, in Nederland verder moeten worden ontwikkeld. Deze instrumenten blijken veel effectiever dan de toepassing van dwangmiddelen.

Evaluatie experimenten omgangsbegeleiding
Vrije Universiteit Amsterdam, vakgroep Privaatrecht
B.E.S. Chin-A-Fat

Dit onderzoek buigt zich over de vraag welke lessen er vallen te trekken uit de ervaringen, opgedaan binnen (hulpverlenings)initiatieven in Nederland, over de voorwaarden waaraan effectieve hulp aan gescheidenen met omgangsproblemen moet voldoen.

De evaluatie laat zien dat initiatieven van verschillende actoren veelal niet onderling op elkaar zijn afgestemd. Tevens worden de projecten vaak niet systematisch geëvalueerd inzake opzet en resultaten. Een oordeel over het relatieve succes of falen is dan ook moeilijk te geven.

Aard, ernst aanpak ICT-criminaliteit
Politie-Adviescentrum In-Pact
W.Ph. Stol, R.J. van Treeck, A.E.B.M. van der Ven

In het onderzoek is geïnventariseerd welke vormen van ICT-criminaliteit er momenteel in Nederland bestaan. Vervolgens zijn drie vormen uitgewerkt: kinderporno, *hacking* en fraude in *e-commerce*. De belangrijkste verandering die nieuwe communicatie- en informatietechnologie met zich meebrengt, is dat mensen in het gebruik ervan tal van nieuwe sociale structuren tot stand brengen. Daardoor kunnen zij zich ook makkelijker dan voorheen onttrekken aan de heersende regels, wat over het geheel genomen leidt tot een toename in strafbare gedragingen.

Uit het onderzoek blijkt dat hacken geen prioriteit in de opsporing verdient. Bij kinderporno ligt dat anders. Als we ergens zien hoe ICT-criminaliteit kan faciliteren, is het daar. Fraude bij *e-commerce* (creditcardgegevens onderscheppen en misbruiken, cards vervalsen enzovoort) vereist specialistische kennis en zal steeds meer voorkomen naarmate het gebruik van *e-commerce* toeneemt. Politie en justitie zullen hun kennispositie op ICT-terrein moeten verbeteren. Dat geldt voor inzicht in patronen en trends in ICT-criminaliteit, en voor zicht op de identiteit van mensen die zich bewegen in de digitale wereld.

Bemiddelen bij conflicten tussen burens
Erasmus Universiteit Rotterdam, faculteit der Rechtsgeleerdheid
J.R. Blad, W. de Jong

Het doel van het onderzoek is om te bezien of buurtbemiddelingsprojecten bijdragen aan het oplossen van burenconflicten en aan een beter onderling begrip tussen mensen in de buurt.

Uit het onderzoek blijkt dat buurtbemiddeling bijdraagt aan het oplossen van burenconflicten. Het lijkt nog te vroeg om vast te kunnen stellen in hoeverre buurtbemiddeling bijdraagt aan een beter onderling begrip tussen mensen in de buurt. Het vraagt meer tijd om dit meetbaar te kunnen maken. Wel kan worden gesteld dat buurtbemiddeling werkt. Er blijkt een gestage toename van aanmeldingen van bemiddelingszaken binnen de projecten. Afhankelijk van het soort effect kan worden gesteld dat er een oplossings-

percentage tussen de 22 en 64 is. Hierbij dient vermeld te worden dat het buurtmodel beter scoort dan het stadsmodel. Buurtbemiddeling kent ook grenzen. Wanneer mensen uit zijn op het verkrijgen van hun gelijk, werkt de bemiddeling niet. Wederkerigheid en vrijwilligheid zijn vereisten om tot een oplossing van het conflict te komen.

*Administratieve aspecten van de sorteerproef – een vervolgrapportage naar aanleiding van het onderzoek effectiviteit van de sorteerproef
Universiteit Leiden, faculteit der Rechtsgeleerdheid, Seminarium voor Bewijsrecht
E.I.T.M. van der Westen-Baptist*

In dit inventariserende onderzoek is nagegaan hoe de dossiervorming en administratieve verwerking van uitgevoerde sorteerproeven in de periode 1 september 1994 tot 1 september 1995 heeft plaatsgevonden, alsmede de overdracht van dossiers van politie naar Openbaar Ministerie. Vervolgens is de dossiervorming en administratieve verwerking bij de politie onderzocht. In theorie behoort ieder verslag van een onderzoekshandeling, zoals een sorteerproef, uiteindelijk in het dossier aanwezig te zijn opdat het dossier een inzichtelijk beeld geeft van de opeenvolgende onderzoekshandelingen in een zaak. Het onderzoek wijst uit dat in 62% van de onderzochte dossiers een proces-verbaal van de uitgevoerde sorteerproef is aangetroffen. De oorzaak van een deel van de problemen met het terugvinden van gegevens van sorteerproeven is gelegen in de structuur van de administraties. De administraties bij politie en Openbaar Ministerie zijn zaakgericht (delict en verdachte) en niet aspectgericht. Verder is een belangrijke reden voor het ontbreken van de processen-verbaal dat veel speurhondgeleiders tijdens de periode 1994-1995 gewend waren hun proces-verbaal van de sorteerproef een afzonderlijk nummer te geven, waarmee een verwijzing naar een algemeen zaaksnummer werd bemoeilijkt. Dit geldt vooral in de situaties waarin speurhondgeleiders sorteerproeven uitvoeren voor andere politieregio's dan de regio waar zij werkzaam zijn.

*Bescherming en jeugdzorg; de positie van de jeugdbescherming binnen Bureau Jeugdzorg
Universiteit van Amsterdam, SCO-Kohnstamm Instituut
M.M. Vergeer, E.C. Mellink, J. de Savornin Lohman, E. Roede*

Het doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in de mate van participatie, de positie en de verantwoordelijkheden van de jeugdbescherming. Tevens moet duidelijk worden welke waarborgen noodzakelijk zijn om de jeugdbescherming in deze nieuwe organisatorische vorm tot haar recht te laten blijven komen.

De belangrijkste resultaten zijn dat de jeugdbescherming volwaardig participeert in de Bureaus Jeugdzorg, al zijn de ontwikkelingen nog gaande. De positie van de jeugdbescherming en de verantwoordelijkheden van de verschillende hulpverleningsinstellingen ten opzichte van de hulpverlening zijn weinig veranderd door de invoering van de Bureaus Jeugdzorg. De integratie van de jeugdbescherming binnen het Bureau Jeugdzorg heeft

een positief effect wat betreft het toezicht. Door het bespreken van het hulpverleningsplan in het multidisciplinaire team kan de kwaliteit van de indicatie en advisering aan de kinderrechter verbeterd worden.

Ontslagvergoedingen via RDA en kantonrechter

Hugo Sinzheimer Instituut

R.M. Beltzer, R. Knegt, A.D.M. van Rijs

Dit onderzoek dient de vraag te beantwoorden welke kenmerken de praktijk van het vaststellen van vergoedingen in geval van ontslag van werknemers heeft, en tevens welke voor- en nadelen verbonden zijn aan de realisatie van voorgestelde wijzigingen in de huidige ontslagregeling. Over de wijziging van het Nederlandse stelsel van ontslagrecht kunnen drie hoofdlijnen worden getraceerd. Tevens worden voorstellen tot wijziging van het huidige ontslagrecht naar voren gebracht.

Integrale Hulpverlening Straatprostituees

Verwey-Jonker Instituut

M. Goderie, K. Huntjes, R. Rijkschroeff

Het onderzoek geeft antwoord op de vraag op welke wijze een landelijke aanpak van de problemen van straatprostituees het beste vorm kan krijgen.

Uit het onderzoek blijkt dat er behoefte is aan landelijke uitwisseling en coördinatie, waarbij een zo 'licht' mogelijke constructie de voorkeur heeft. Om inhoud te geven aan een dergelijke vorm van landelijke uitwisseling en coördinatie, is het concept van een 'intersectoraal schakelstation' geïntroduceerd. Het schakelstation moet een intersectorale aanpak van de problemen van straatprostituees mogelijk maken door te schakelen tussen de huiskamerprojecten en tussen de diverse sectoren van (sociale) hulpverlening, zorg en welzijn. In het tweede deelonderzoek wordt door middel van de methode van het ontwerpende toekomstonderzoek (variant van de Delphi-methode) een opzet van integrale hulpverlening voor straatprostituees ontwikkeld. Deze opzet wordt in het eindrapport beschreven.

Lokaal jeugdgeweld in kaart; een onderzoek naar spreiding en concentratie van jeugdgeweld in de stad Groningen

Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Strafrecht en Criminologie

E. de Bie

In dit onderzoek wordt getracht een beeld te krijgen van de aard en de omvang van jeugdgeweld in Groningen.

Met enig voorbehoud kan worden geconcludeerd dat de geregistreeerde geweldscriminaliteit in de regio en in de stad Groningen over de periode 1995 tot en met 1998 min of meer stabiel is gebleven. Hoewel geconstateerd is dat een relatief groot deel van de incidenten zich in de binnenstad voordoet, blijft staan dat meer dan de helft van de incidenten zich afspeelt in de (overige) wijken van de stad Groningen, zo blijkt uit de in

het kader van dit onderzoek vervaardigde 'geweldskaarten'. De analyse relateert enigszins de ogenschijnlijke relatie tussen incidenten in de binnenstad en het uitgaan. Een derde van alle incidenten heeft een relatie met het uitgaansleven, maar deze incidenten komen niet alleen in de binnenstad voor. Daarnaast geldt dat in de binnenstad incidenten voorkomen die eerder een relatie laten zien met 'rondhangen' en het scoren van drugs dan met uitgaan.

Huwelijksvermogensrecht in rechtsvergelijkend perspectief

Universiteit Utrecht, Molengraaff Instituut

G.J.W. Steenhoff, K.R.S.D. Boele-Woelki, B. Braat

De vraag in dit onderzoek is of er in de praktijk kenmerkende verschillen bestaan – en zo ja welke – tussen het huidige Nederlandse hoofdstelsel van wettelijke gemeenschap van goederen en buitenlandse stelsels van huwelijksgoederenrecht.

Uit het onderzoek blijkt dat de rechten en bevoegdheden van de echtgenoten sterk samenhangen met het wel of niet aanwezig zijn van een gemeenschap tijdens en/of na ontbinding van het huwelijk. Het is daarom nuttig in het oog te houden dat de bestudeerde stelsels tot een (of twee) van de drie typen van stelsels gerekend kunnen worden: (1) stelsels zonder huwelijksgemeenschap (Duitsland en Engeland); (2) stelsels met een gemeenschap tijdens het huwelijk (Frankrijk en Italië) en (3) stelsels met een uitgestelde huwelijksgemeenschap (Denemarken, Zweden en Italië). Het Italiaanse stelsel kent dus zowel een huwelijksgemeenschap tijdens het huwelijk als een gemeenschap die pas bij ontbinding van het huwelijk ontstaat. De gemeenschappelijk kern van de bestudeerde stelsels is niet groot. De doelen die worden nagestreefd, zijn evenwel voor een groot deel hetzelfde; het gaat om het streven naar – kort gezegd – gelijkheid van man en vrouw en de bescherming van de economisch zwakkere partij en/of de echtelijke woning.

Literatuur- en expertonderzoek preventie van suïcides in detentie

Vrije Universiteit Amsterdam, vakgroep Klinische Psychologie

A.J.F.M. Kerkhof, R.W. Blaauw

In dit onderzoek is geïnventariseerd welke methoden worden gehanteerd ter preventie van suïcide bij gedetineerden in verschillende landen, en welke daarvan door deskundigen als effectief worden beschouwd.

Uit het onderzoek blijkt dat preventiemaatregelen onderverdeeld kunnen worden in vijf verschillende wijzen van aanpak: training van personeel, screening van gedetineerden op suïciderisico, goede kwaliteit van de huisvesting, zorgvuldige monitoring en communicatie en interventie. Effectieve suïcidepreventie zou moeten bestaan uit een combinatie van maatregelen. In de praktijk blijken inrichtingen de meeste aandacht te besteden aan het verwijderen van materiaal uit de inrichting dat als middel bij een suïcide(poging) gebruikt kan worden. Het blijkt echter niet mogelijk te zijn om cellen zo in te richten dat suïcide nooit mogelijk is. De beste aanvullende maatregel voor het voorkomen van suïcide lijkt

extra persoonlijke aandacht voor de suïcidale gedetineerde te zijn. Dit kan vormgegeven worden op verschillende manieren die in het onderzoek beschreven worden.

*Analyse van handhavingsrisico's
NRG/ECN KEMA company
E.C.J. Bowman*

Doel van het project is na te gaan of, en zo ja waar en op welke manier, het instrumentarium voor risico-analyses inzetbaar is op het terrein van de handhaving van wetgeving en realisatie van beleid. Verder zou een instrumentarium toegespitst op de handhaving ontwikkeld moeten worden en vaardigheid voor gebruik van dit instrumentarium binnen de Inspectie voor de Rechtshandhaving aan te brengen.

Om te komen tot een structurele aanpak is men uitgegaan van bestaande methodieken die voor technische systemen worden gebruikt HAZOP (HAZAerd and Operability study) en FMECA (Failure Modes Effects and Criticality Analyses). De in deze technische systemen gebruikte methoden kunnen worden toegepast op de regelgeving. Aan de hand van twee cases is de methodiek uitgetoetst. De ontworpen methodiek is geschikt gebleken als instrument voor risico-analyses, maar dient nader te worden getest door toepassing op een aantal experimenten.

*Identificatie van problematische regelgeving bij BOD-en
Bureau Winter & Schuiling
H.B. Winter, N. Struiksma*

In het onderzoek is nagegaan wat in de literatuur en uit ervaringen van zes Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD-en) blijkt over juridische knelpunten die BOD-en ondervinden bij de handhaving van voor hen relevante wet- en regelgeving. Tevens is nagegaan wat mogelijke indicatoren zijn om dergelijke knelpunten op te sporen.

Juridische knelpunten bij de zes onderzochte BOD-en zijn in te delen in vijf categorieën: (1) gebrekkige onderlinge afstemming van regels en onduidelijke interne structuur; (2) vaagheid en onbepaaldheid van de normstelling; (3) problemen met de mate van gedetailleerdheid en complexiteit; (4) onhelderheid van de bevoegdheidstoedeling; (5) problemen rond sanctionering. Opvallend is dat elk type handhavingsprobleem zich in ongeveer gelijke mate voordoet. Wel doen zich verschillen tussen de BOD-en voor. Het onderzoek heeft negen mogelijke indicatoren voor problematische wetgeving opgeleverd.

Rechtsvergelijkend onderzoek in het digitale tijdperk
Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor Wetgevingsvraagstukken, en
Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering
K.A. Koekkoek, P. Zoontjes, F. Vlemminx, G.J. Leenknecht, S. Nouwt, B. Koops,
H. van Schooten-van der Meer, R. Bos

Dit betreft een rapport van de eerste twee fasen van een onderzoek dat uit drie fasen bestaat, naar de wijze waarop de ons omringende landen met grondrechten en informatisering (ICT) omgaan.

Uit het tussenrapport blijkt dat de landen Zweden, Duitsland en België het meest in aanmerking komen voor vergelijking omdat het systeem van grondrechtbescherming het dichtst bij het bestaande Nederlandse systeem komt, dat zich kenmerkt door een strakke beperkingsystematiek. In enkele landen (Zweden, België, Canada) is bij de formulering van grondrechten rekening gehouden met nieuwe technische mogelijkheden. Informatie- en communicatievrijheid is, daar waar wijzigingen zijn aangebracht, steeds techniek-onafhankelijk geformuleerd. Na afronding van fase 3 van het onderzoek in 2000 kunnen de consequenties voor beleid en wetgeving worden getrokken.

De plausibiliteit van het prognosemodel sanctiecapaciteit
Bureau voor Economische Argumentatie, KPMG
A.R.B.J. Houkes-Hommes e.a.

en

Econometrische evaluatie prognose sanctiecapaciteit
Universiteit van Amsterdam, Stichting voor Economisch Onderzoek
J.J.M. Theeuwes, J.M. de Winter

Beide onderzoeken zijn evaluaties van het zogenoemde Jukebox1-model. Dit is een verklaringsmodel dat wordt gebruikt voor prognoses van de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen en de taakstraffen voor meerderjarigen. Het eerste onderzoek is een beleidsinhoudelijke toets van het model; het tweede onderzoek is een technische, econometrische toets.

De conclusie van de beleidsinhoudelijke toets is dat het nu ontwikkelde model zich leent voor gebruik in de beleidsvoorbereiding. Wel is een aantal suggesties ter verbetering gedaan. Verbetering op de langere termijn dient zich niet alleen te richten op aanpassing of uitbreiding van de modellen, maar vooral ook op de uitbreiding en verbetering van de beschikbare gegevens.

De conclusie van de technische, econometrische toets luidt dat het model een nuttig hulpmiddel is bij het voorspellen van de benodigde celcapaciteit. De nadruk ligt op 'nuttig' en op 'hulpmiddel'. De kwalificatie nuttig betekent dat het model qua voorspelkracht niet onderdoet voor alternatieve modellen (zogenoemde zuivere tijdreeksmodellen). Daarenboven biedt het model (als verklaringsmodel) meer inzicht in de achtergronden van de voorspelde ontwikkelingen dan dergelijke alternatieve modellen. De kwalificatie hulpmiddel wijst erop dat het nooit is aan te bevelen een dergelijk model te gebruiken als een

mechanische voorspelgenerator. Via het doorrekenen van verschillende scenario's kan worden gezien welke invloed bepaalde variabelen hebben op de benodigde celcapaciteit.

*Buitengerechtelijke geschilbeslechting en het bestuursrecht en het
privaatrecht*

Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Bestuursrecht en bestuurskunde

J.J.A. Bosch

Het onderzoek gaat na aan welke eisen een procedure voor buitengerechtelijke geschilbeslechting moet voldoen in asymmetrische verhoudingen in het vermogensrecht en het bestuursrecht, om adequaat te kunnen functioneren.

Uit het onderzoek blijkt dat de onderzochte buitengerechtelijke geschillenbeslechtigingsprocedures sterk van elkaar verschillen. Kennelijk is bij de vormgeving van de procedures nauwelijks gekeken naar vergelijkbare procedures, waardoor er van uniformiteit geen sprake is. Teneinde gelijkvormigheid te realiseren wordt door de onderzoeker tal van inrichtingseisen geformuleerd waaraan buitengerechtelijke geschillenbeslechtigingsprocedures op het gebied van het bestuursrecht en het privaatrecht moeten voldoen.

De inzet van de rechter in het vooronderzoek

Rijksuniversiteit Groningen, faculteit der Rechtsgeleerdheid

E.F. Stamhuis

Het onderzoeksrapport geeft de taak en de functie van de rechter in het vooronderzoek weer, zoals dat uit de basisstructuur van het Wetboek van Strafvordering 1926 naar voren komt.

Uit het onderzoek blijkt dat de nadruk meer is komen te liggen op de waarborgfunctie van de rechter, terwijl de onderzoeksfunctie zoveel mogelijk aan de officier van justitie wordt overgelaten. Daarmee is de vanzelfsprekendheid om de rechter uitsluitend in het verband van een gerechtelijk vooronderzoek te betrekken bij een vooronderzoek, waarbij hij steeds de gecombineerde functies vervult, langzamerhand achterhaald.

Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten afdeling SIBa

Afgeronde projecten

- *Memorie van toelichting 2000*: het leveren van een bijdrage, in de vorm van cijfermateriaal (grafieken en tabellen), kwantitatieve onderbouwingen en analyses, ten behoeve van de memorie van toelichting bij de begroting van het ministerie van Justitie voor het jaar 2000.
- *Criminaliteit en rechtshandhaving 1999*: het maken van een publicatie over de strafrechtketen in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het rapport 'Criminaliteit en rechtshandhaving 1999' is in de periode augustus 1998 tot oktober 1999 totstandgekomen en betreft een samenwerkingsverband tussen het WODC en het CBS. Het rapport kan worden gekarakteriseerd als een naslagwerk, waarin – op basis van diverse statistieken en informatiebronnen – in hoofdzaak reeds bekend cijfermateriaal en bestaande interpretaties op systematische en gestructureerde wijze worden gepresenteerd en met elkaar in verband worden gebracht. De publicatie is de eerste in een jaarlijkse reeks, en kan als opvolger worden gezien van eerdere justitiepublicaties, zoals 'Criminaliteitsbeeld van Nederland' en 'Criminaliteit en handhaving'. Op 15 oktober 1999 heeft de voorzitter van de begeleidingscommissie, prof. dr. H.G. van de Bunt, het eerste exemplaar van het rapport overhandigd aan de secretaris-generaal van het ministerie van Justitie, mr. H.C.J.L. Borghouts, en aan de directeur-generaal van het CBS, ir. drs. R.B.J.C. van Noort.
- *European Sourcebook*: het inrichten en vullen van een database ten behoeve van het European Sourcebook en het meewerken aan deze publicatie. Vanuit de Raad van Europa is gewerkt aan het European Sourcebook. Hierin wordt een cijfermatig overzicht gegeven van de criminaliteit in Europa (van een veertigtal deelnemende landen). Het sourcebook is samengesteld door een expertgroep, waarin Nederland vertegenwoordigd is door het WODC. Het sourcebook is in september 1999 verschenen.
- *Integrated Library and Survey data Extraction System (ILSES)*. In Europees verband (EU) wordt een systeem ontwikkeld om zowel documentaire als statistische informatie gemakkelijk op te slaan en toegankelijk te maken. De WODC-afdelingen SIBa en DIV hebben geparticipeerd in een workshop ter ondersteuning van deze ontwikkeling.
- *Prognose van de sanctiecapaciteit 2003*: het actualiseren van de raming voor het gevangeniswezen en andere vormen van sanctiecapaciteit voor de periode tot 2003. Conform de voorstellen van de Werkgroep Prognose sanctiecapaciteit zal SIBa in het vervolg jaarlijks actuele prognoses opstellen. In dat kader is in het najaar een actuali-

sering van de prognoses verschenen: Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003 (Onderzoek en beleid, nr. 181). De bestreken terreinen zijn Halt-maatregelen, taakstraffen voor minder- en voor meerderjarigen, gevangeniswezen, vreemdelingenbewing, jeugdinrichtingen en tbs-inrichtingen.

- *Herkenningsdienst Systeem (HKS)*: het onderzoeken van de bruikbaarheid van het HKS voor daderanalyses. Het HKS bevat informatie over processen-verbaal van aangifte, -ophelderingen en -daders. De HKS-pilot had direct verband met het project Criminaliteit en rechtshandhaving 1999. Een van de onderdelen van dit project betrof een daderanalyse, voornamelijk gericht op daders van geweld, waarvoor het HKS dé bron is. Deze analyse kan beschouwd worden als een inhoudelijke testcase voor de pilot. Hoofddoelstelling van het project is het (verder) opbouwen en vastleggen van HKS-expertise binnen het WODC. De verwezenlijking van de doelstelling is:
 - 1 het in kaart brengen van de (on)mogelijkheden van het HKS ten behoeve van landelijk dekkende beleids- en onderzoeksinformatie;
 - 2 het ontwikkelen en documenteren van een HKS-databasestructuur door middel van MS-Access;
 - 3 het ontwikkelen en documenteren van programmatuur in MS-Access gericht op het maken van analysebestanden op basis van de HKS-database;
 - 4 het toetsen van de haalbaarheid en de wenselijkheid van het opzetten van een (beperkte) landelijke HKS-database bij het WODC;
 - 5 het actualiseren van de HKS-bevragingsprocedure, alsmede het doen van voorstellen tot het stroomlijnen daarvan in de nabije toekomst.
- *OMData*: het in samenwerking met het Parket-Generaal ontwikkelen van een beleidsinformatiesysteem. Na het stopzetten van het beleidsinformatiesysteem Rapsody-departement ontbrak het zowel het Parket-Generaal als het ministerie aan landelijke informatie over vervolging en berechting. Weliswaar had het Parket-Generaal de mogelijkheid de negentien arrondissementale beleidsinformatiesystemen te bevragen, maar de methode kende veel beperkingen. 'OMData' maakt landelijke beleidsinformatie beschikbaar op basis van de negentien arrondissementale beleidsinformatiesystemen in de vorm van een centrale database bij het Parket-Generaal. Het Parket-Generaal en het WODC werkten samen bij de ontwikkeling van dit beleidsinformatiesysteem. Inmiddels is gedetailleerde informatie beschikbaar over de inschrijving en de afdoening van strafzaken vanaf 1994.
- *Gegevensarchitectuur Openbaar Ministerie (OM)*: het deelnemen aan de werkgroep in het kader van de reorganisatie van het OM. Het WODC heeft in een adviserende rol geparticipeerd in de werkgroep die tot doel had de gegevensarchitectuur van (ressorts)parketten en Parket-Generaal vorm te geven.

Lopende projecten

- *Fraude en milieurapportage*: het leveren van een bijdrage aan de voortgangsrapportage fraude (jaarlijks) en de voortgangsrapportage milieu (tweejaarlijks) in de vorm van kwantitatieve gegevens, in samenwerking met het Parket-Generaal.
- *Grote steden*: het leveren van cijfers en analyses ten behoeve het Grote-Stedenbeleid. SIBa levert een jaarlijkse bijdrage aan het Jaarboek Grote-Stedenbeleid van het ISEO in de vorm van een aantal tabellen. De gegevens hebben betrekking op de strafrechtelijke afdoening van bepaalde delicten, waarbij de in de grote steden gepleegde delicten worden vergeleken met de totaal in Nederland gepleegde delicten.
- *Criminaliteit en rechtshandhaving 2000*: het maken van een publicatie over de strafrechtsketen in samenwerking met het CBS. Het gaat hier om de tweede editie van een jaarlijks terugkerende publicatie over criminaliteit en strafrechtelijke reactie. Deze editie is opgenomen in het 'Onderzoeksprogramma Ministerie van Justitie 1999-2000'.
- *Modelleren van de sanctiecapaciteit voor de jeugd*: het ontwikkelen van een verklaringsmodel voor de ontwikkeling van de capaciteitsbehoefte voor sancties en maatregelen voor minderjarigen. Dit onderzoek beoogt een verklaringsmodel te ontwikkelen voor de benodigde capaciteit van opvang- en behandelinrichtingen, Halt-maatregelen en taakstraffen voor minderjarigen. Dit model zal, naar analogie met het Jukebox-1-model voor het gevangeniswezen, gebaseerd zijn op tijdreeksanalyses op macroniveau. In 1999 is veel tijd besteed aan een methodologisch aspect, namelijk de analyse van niet-stationaire verbanden door middel van coïntegratie. De planning is in juni het onderzoek voltooid te hebben. Vervolgens zal nog een externe evaluatie volgen. Daarna zal het ontwikkelde model een onderdeel gaan vormen van de jaarlijkse actualisatie van de prognose van de sanctiecapaciteit.
- *Het actualiseren van de Integrale Veiligheidsrapportage (IVR)*. Het project behelst een actualisering van de IVR 1998 wat betreft de (kwantitatieve) onderdelen (a) criminaliteit, (b) letselschade en (c) jeugdige verdachten. Het project wordt uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het CBS zijn mede-opdrachtnemers. Voor de vorige IVR heeft het WODC een vergelijkbare bijdrage geleverd aan de onderdelen (a) en (b). Onderdeel (c) is toen verzorgd door het bureau Van Dijk, Van Soomerem & Partners. Publicatie zal plaatsvinden aan het begin van de zomer 2000. De WODC-bijdrage dient rond april 2000 gereed te zijn.
- *Criminele kaart 1998*: het in samenwerking met de politie realiseren van een landelijke criminele kaart. De doelstelling van dit project, dat in de zomer van 2000 afgerond zal worden, is:
 - 1 het realiseren van een analyseerbaar aangiften- en vooral verdachtenbestand door de IT-organisatie van de politie (ITO); de rol van het WODC bestaat uit technische en inhoudelijke ondersteuning bij het maken daarvan;

- 2 het daardoor creëren van een draagvlak, waardoor de toegankelijkheid van het HKS-bestand voor het WODC op termijn wordt bevorderd;
 - 3 het op basis hiervan in samenwerking met de Centrale Recherche Informatie-dienst (CRI) produceren van de landelijke criminaliteitskaart over het jaar 1998 van aangiften en verdachten ten behoeve van de politieorganisatie;
 - 4 het verkennen van mogelijkheden om het HKS door middel van geavanceerde statistische methoden te analyseren
- *Letsel Informatie Systeem (LIS)*. Sinds 1 januari 1997 is het LIS operationeel. Het LIS is een door de Stichting Consument en Veiligheid ontwikkelde en beheerde registratie van alle patiënten die zich melden op de afdelingen Spoedeisende hulp (SEH) van zeventien ziekenhuizen, verspreid over Nederland. Het WODC krijgt sinds begin 1999 alle gegevens uit het LIS over patiënten die slachtoffer zijn van geweld. Een nadere analyse van de cijfers over 1997 heeft onder andere geresulteerd in een artikel in SEC, tijdschrift over samenleving en criminaliteitspreventie. De cijfers over 1998 zijn in bewerking.
 - *Verdieping van het Jukebox-model*. Mede naar aanleiding van de in 1998 uitgevoerde evaluaties en nadere analyses van SCP en WODC wordt bekeken waar het Jukebox-1-model voor het gevangeniswezen kan worden verbeterd.
 - *Vergelijking van ramingmethodes elders*: het maken van een inventarisatie van de methoden die in het buitenland worden gehanteerd bij het maken van prognoses van de behoefte aan sanctiecapaciteit en de argumentatie daarachter. Deze inventarisatie vindt plaats om de door het WODC gebruikte methode in perspectief te plaatsen.
 - *Weergave van onzekerheden*. In dit kleine project wordt nagegaan hoe onzekerheidsmarges rond de prognoses van de sanctiecapaciteit zo verantwoord mogelijk kunnen worden weergegeven. De methode zal bij de eerstvolgende prognoses worden gebruikt.
 - *Productanalyse van politie en rechtspraak*. De modellering van de productiestructuur van politie en rechtspraak is in het Jukebox-1-model (het prognosemodel voor gevangeniswezen en taakstraffen voor meerderjarigen) nog onbevredigend. Gestreefd wordt naar verbetering via nadere analyses op lager aggregatieniveau. Deze analyses zullen waarschijnlijk extern worden uitgevoerd.
 - *Opzet van cohortanalyses*. Er zal een verkenning plaatsvinden van de mogelijkheden om de behoefte aan sanctiecapaciteit te prognosticeren via het beschrijven van de ontwikkelingen in bevolkings- en daderscohorten.
 - *Haalbaarheidsonderzoek tbs*. Bekeken zal worden in hoeverre het mogelijk is om ook voor de instroom in tbs-inrichtingen een verklaringsmodel te ontwikkelen (zoals het Jukebox-1-model voor het gevangeniswezen).
 - *Moord en doodslag in 1998*. In samenwerking met het CRI verricht het WODC een studie naar de omvang en de eigenschappen van alle in 1998 in Nederland gepleegde moorden en doodslagen. Doel van het door SIBa uitgevoerde project is tweeledig. Enerzijds wordt een gegevensbestand opgebouwd ten behoeve van nader onderzoek,

anderzijds zal het project resulteren in een publicatie waarin enkele aspecten van moord en doodslag belicht worden.

- *Prognose van de sanctiecapaciteit 2004*: het actualiseren van de raming voor het gevangeniswezen en andere vormen van sanctiecapaciteit voor de periode tot 2004. Het WODC stelt jaarlijks actuele prognoses op die de sanctieterreinen Halt-maatregelen, taakstraffen voor minder- en voor meerderjarigen, gevangeniswezen, vreemdelingenbewaring, jeugdinstellingen en tbs-instellingen bestrijken. Het was bedoeling de nieuwe prognoses (2000-2004) begin februari 2000 gereed te hebben. Op dringend verzoek van de directie Preventie, Jeugd en Sanctiebeleid (DPJS) en de dienst Justitiële Instellingen (DJI) is het project aan eind december 1999 gestaakt, vanwege het feit dat de vorige prognose vlak ervoor was verschenen (september 1999). De volgende actualisering zal nu in november 2000 opgeleverd worden.
- *Het ontsluiten van het Justitieel Documentatiesysteem (JDS)*. Het project Onderzoeken en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie heeft als doel het toegankelijk maken van informatie uit het JDS van de Centrale Justitiële Documentatiedienst te Almelo. Daartoe wordt een nieuw systeem ontwikkeld als aanvulling op het JDS, met een structuur die geoptimaliseerd is voor het leveren van beleidsinformatie en informatie ten behoeve van onderzoek. Het WODC is initiator van het project en levert een bijdrage door te participeren in het projectteam en te adviseren aan de overige betrokkenen. Het project bevindt zich in de analysefase.
- *Nationale Drugs Monitor*. Vanaf 2000 zal SIBa naar verwachting jaarlijks een bijdrage leveren aan het Justitiedeel van de Nationale Drugsmonitor. Vooruitlopend op die jaarlijkse rapportage is in opdracht van het WODC een extern bureau gestart met een haalbaarheidsonderzoek. Dit onderzoek wordt begeleid door de afdeling EWB. SIBa levert een bijdrage aan dat haalbaarheidsonderzoek door het externe bureau te ondersteunen bij de inventarisatie van beschikbare aan drugs gerelateerde informatie.
- *Aard en omvang van de jeugdcriminaliteit*: het in samenwerking met DPJS maken van een periodieke (jaarlijkse) cijfermatige publicatie over de jeugdcriminaliteit en de strafrechtelijke reacties. Het gaat hierbij om de recentste cijfers over de geregistreerde jeugdcriminaliteit, afdoeningscijfers en executiecijfers ten aanzien van strafrechtelijk minderjarigen en jongeren in de leeftijd van 18 tot 24 jaar. Er is overleg tussen DPJS en WODC omtrent uiteindelijke vormgeving en de publicatiewijze.
- *Pilot samenwerkingsverband tussen het WODC en het verzekeringswezen*. Bij de beheersing van het criminaliteitsprobleem werkt de verzekeringsbranche op veel punten reeds samen met de overheid. Voorbeelden van dergelijke publiek-private samenwerkingsverbanden zijn het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing en de Stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit. Ook in het kader van een recente WODC-studie naar de uitgaven van de strafrechtelijke handhaving en de kosten en schadelast van criminaliteit heeft overleg plaatsgevonden met het verzekeringswezen (Verbond van Verzekeraars en het Centrum voor Verzekeringsstatistiek). Er loopt een verzoek tot samenwerking met het schadeverzekeringsbedrijf Delta Lloyd. Via een pilot zou het

WODC door middel van kortlopend dossieronderzoek alsmede door een nadere oriëntatie op de operationele registratiesystemen, de mogelijkheden tot verdere samenwerking op het terrein van de criminaliteitsbeheersing nader willen verkennen.

Overzicht van afgeronde projecten afdeling DIV

Productiegegevens

Het totale geautomatiseerde WODC-literatuurbestand (vanaf 1987) omvat 50.858 documenten. In 1999 werden 2.228 documenten ingevoerd (tabel 1). Het merendeel van het bestand (44.375) is Engels- of Nederlandstalig. Het aantal tijdschriftabonnementen bedroeg 138 in 1999.

De samenwerking met Bidoc verliep ook in het jaar 1999 voorspoedig, maar zal in de huidige vorm als gevolg van de ingebruikneming van de nieuwe bibliotheekautomatisering grotendeels verdwijnen. Nader overleg over alternatieve samenwerkingsvormen zal in 2000 plaatsvinden.

Ook in 1999 werd weer een groot aantal aanvragen voor eenmalige literatuurlijsten verzorgd.

Het aantal SDI's bleef ten opzichte van 1998 (231) vrijwel stabiel met 233 in 1999. Hiervan waren er 188 bestemd voor gebruikers binnen het bestuursdepartement van Justitie, inclusief 42 SDI's voor WODC-medewerkers. Buiten het bestuursdepartement (onder andere veldorganisaties) werden 115 SDI's verspreid.

Met betrekking tot het aantal ingevoerde beschrijvingen in de onderzoeksdatabase kunnen in verband met problemen ontstaan door de herautomatisering geen betrouwbare cijfers over in het jaar 1999 ingevoerde mutaties worden gegeven. Aan het eind van het jaar 1999 stonden er in het totaal 684 beschrijvingen in de database genoteerd (inclusief nieuwe en afgevoerde beschrijvingen. In 1998 waren dat er 725.

Ondanks de hierboven genoemde problemen konden in het voorjaar van 1999 toch nog de twee belangrijke jaarlijkse overzichten voor de begrotingsbijdrage en de Algemene Rekenkamer worden vervaardigd.

Tabel 1: Aantallen ingevoerde documenten, 1995 t/m 1999

ingevoerde documenten	1995	1996	1997	1998	1999
artikelen	2.653	1.847	2.684	2.773	1.656
boeken/rapport	844	982	1.067	1.183	327
inverwijzingen	490	382	491	221	124
overig	263	219	231	484	121
totaal	4.250	3.430	4.473	4.661	2.228

Gegevens administratie

In 1998 bedroeg het aantal externe bezoekers 319, in 1999 waren dat er 315. Het aantal gemaakte kopieën in 1999 bedroeg 12.423, waarvan er 8.230 tegen betaling aan externen werden verstrekt. Bij de administratie zijn ook alle extra aanvragen voor WODC-rapportages (Onderzoek en beleid, K-reeks en WODC-onderzoeksnotities) behandeld. In 1999 zijn, naast de verzendingen via de standaardadreslijsten, 2.105 rapporten op speciaal verzoek verstuurd. Grote vraag was er naar de rapporten 'Georganiseerde criminaliteit in Nederland', 'The Dutch Criminal Justice System', 'De rechtsbijstandsubsidie herzien' en de onderzoeksnotitie 'Justitie in de buurt'.

In 1997 is begonnen met het elektronisch bijhouden van de uitleencijfers. In 1999 stonden in totaal circa 1.500 personen als lener geregistreerd. Het aantal uitleningen nam in 1999 af. Ook dit was het gevolg van de perikelen rond de herautomatisering.

Externe dienstverlening

Voor enkele vormen van dienstverlening (aanvragen van literatuurlijsten, fotokopieën, publicaties en uitleningen) werd ook in 1999 aan particulieren een bescheiden financiële bijdrage gevraagd.

Literatuurverkenningen en geannoteerde bibliografieën

Evenals in vorige jaren zijn ook in 1999 een aantal literatuurverkenningen afgerond.

Daarnaast is in 1999 een bescheiden start gemaakt met een nieuw informatieproduct, de 'momentopname'.

Literatuurverkenningen, geannoteerde bibliografieën en momentopnames voldoen aan drie criteria:

- een nauwkeurig omschreven beperkte vraagstelling vanuit het beleid;
- een korte doorlooptijd; de opdrachtgever moet erop kunnen rekenen binnen zes tot tien weken het product in 'notitievorm' op het bureau te hebben;
- een overzichtelijke samenvatting van de literatuur binnen een beperkt aantal pagina's.

De literatuurverkenning en de momentopname zijn qua vorm en inhoud documentatieproducten, die evenwel ook door onderzoekers of medewerkers van de afdeling SIBa kunnen worden gemaakt (bijvoorbeeld ter voorbereiding van een onderzoeksproject of anderszins).

Justitiële verkenningen

Oplage en verkoop

De oplage van Justitiële verkenningen (JV) bedroeg in 1999 gemiddeld 3.400 exemplaren. Van dit aantal gingen er 100 naar het WODC. Er waren in 1999 ongeveer 436 betalende

abonnees. Libresso verzond circa 2.300 exemplaren gratis. In geval van congressen en studiedagen werden extra grote aantallen gedrukt. De abonnementsprijs bedroeg f 115 per jaar, studenten en aio's betaalden f 90 per jaar. De prijs van een los nummer bedroeg f 17 exclusief verzendkosten. JV werd in dertien academische boekhandels in Nederland aangeboden.

Auteurs

In 1999 zijn 63 artikelen voor JV geschreven, gemiddeld 7,8 per themanummer. Van die 63 artikelen waren er 10 afkomstig van het WODC (voornamelijk bijdragen aan het WODC-congresnummer, nr. 6), 8 van Justitie, 24 van universiteiten, 14 uit het justitiële veld, 1 van overige beleidsinstanties en 6 uit het buitenland (Scandinavië-nummer). Het aandeel van de universitaire medewerkers onder de auteurs daalde van 53% in 1998 tot 38% in 1999. Dit is voor een groot deel terug te voeren op een relatief hoog aantal auteurs van het WODC in nr. 6 en een groot aantal buitenlandse auteurs in nr. 8.

Thema's 1999

In 1999 verschenen acht themanummers:

- Sleutelen aan detentie (nr. 1);
- Aanpak van organisatiecriminaliteit (nr. 2);
- Over gerechtsdeurwaarders (nr. 3);
- De tbs ter discussie (nr. 4);
- Schuld (nr. 5);
- Justitiële interventies; wat werkt? (nr. 6);
- Scandinavië (nr. 8);
- Honderd jaar strafrecht (nr. 9).

Nummer 7 gaf zoals altijd een overzicht van het Nederlandse strafrechtelijke en criminologische onderzoek.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van JV werd een symposium georganiseerd in De Reehorst te Ede. Thema van het congres was 'Justitiële interventies; wat werkt?'

Op 27 april 1999 werd door de JV-redactie in samenwerking met de Nederlandse Politie Academie te Apeldoorn een studiemiddag georganiseerd over Justitie in de buurt (JIB). Evenals vorig jaar werd door de media met enige regelmaat aandacht geschonken aan themanummers van JV.

European Journal on Criminal Policy and Research

Oplage en verkoop

Van elk nummer worden er circa 325 verzonden naar abonnees (inclusief 125 voor het WODC). De abonnees zijn afkomstig uit 21 verschillende landen. Grote afnemers zijn Groot-Brittannië en Duitsland. Van de WODC-exemplaren werden er 74 verzonden: 36 (waaronder 7 naar de Raad van Advies van het WODC) binnen het ministerie, 28 naar het

veld, 3 extern en 7 naar het buitenland. De overige exemplaren werden verspreid onder WODC-onderzoekers, overige geïnteresseerden en auteurs. Verder wordt een Nederlands-talige samenvatting via de interne mail verspreid en ook in gedrukte versie met de abonnees meegestuurd.

Auteurs

In totaal werden in 1999 21 thema-artikelen en 5 *current issues* artikelen gepubliceerd. In 1998 waren dat er respectievelijk 24 en 8. Het aantal *abstracts* bedroeg 74 (83 in 1998). De herkomst van de auteurs van thema-artikelen is: 6 uit Nederland (11 in 1998); 10 uit Groot-Brittannië (7 in 1998); 2 uit Duitsland (1 in 1998); 2 uit de Verenigde Staten (3 in 1998); en 9 uit overige landen (16 in 1998).

Opzet en thema's

De totale jaargang in 1999 omvatte 571 pagina's (638 in 1998). De themadelen besloegen 452 pagina's (442 in 1998). Het eerste nummer van deze jaargang was het eerste niet-themagerelateerde nummer in de geschiedenis van het tijdschrift. In 'Miscellaneous Studies' werden spontaan toegezonden artikelen over diverse onderwerpen gepubliceerd. Daarnaast verschenen drie themanummers:

- Private Security;
- A Century of Juvenile Justice;
- Communities and Crime.

Publiciteit en communicatie

Met ingang van 1997 worden de public-relationsactiviteiten ten behoeve van het WODC vanuit de afdeling DIV uitgevoerd. Deze activiteiten hebben betrekking op:

- het organiseren van lunchpauzebijeenkomsten (voordrachten met een informatief en/of educatief karakter);
- het ontvangen van bezoekers;
- het leveren van ondersteuning bij het organiseren van congressen en symposia;
- het verzorgen van de publiciteit rond het verschijnen van WODC-rapporten;
- het samenstellen van informatiebrochures.

In 1999 georganiseerde congressen/studiebijeenkomsten

- 18 mei: Expert Meeting Asielzoekers onder leiding van C. Bijleveld (40 deelnemers);
- 28 juni: Lezing prof. D. Cheatwood, 'An approach to understanding homicide', op initiatief van C. Bijleveld (20 deelnemers);
- 7 juli: Bezoek US-studenten aan WODC; organisatie R. van Kaam (25 deelnemers);
- 9 september: JV-congres, 'Justitiële interventies: wat werkt?' (180 deelnemers);
- 14 oktober: Lezing prof. R. Loeber, 'A decade of findings on juvenile offending from an American longitudinal study', op initiatief van M. Bol (30 deelnemers);

Tabel 2: Aantal raadplegingen pagina's International Victimology Website in 1999

maand	aantal raadplegingen
januari	4.464
februari	3.324
maart	4.702
april	4.947
mei	5.951
juni	5.648 *
juli	12.035
augustus	8.819 **
september	12.909
oktober	12.442
november	13.994 ***
december	13.658
totaal	102.893

* Eerste maand echt on line; bezoek neemt toe met 40%.

** Eerste maand waarin gebruik wordt gemaakt van Newsflashes.

*** Maand met veel Newsflashes.

- 15 oktober: Aanbieding rapport Criminaliteit & Rechtshandhaving aan de minister van Justitie door M. Schreuders (50 deelnemers);
- 07 december: Lunchbijeenkomst prof Van den Berg, 'De efficiëntie van rechtseconomie', op initiatief van F. van Tulder (25 deelnemers).

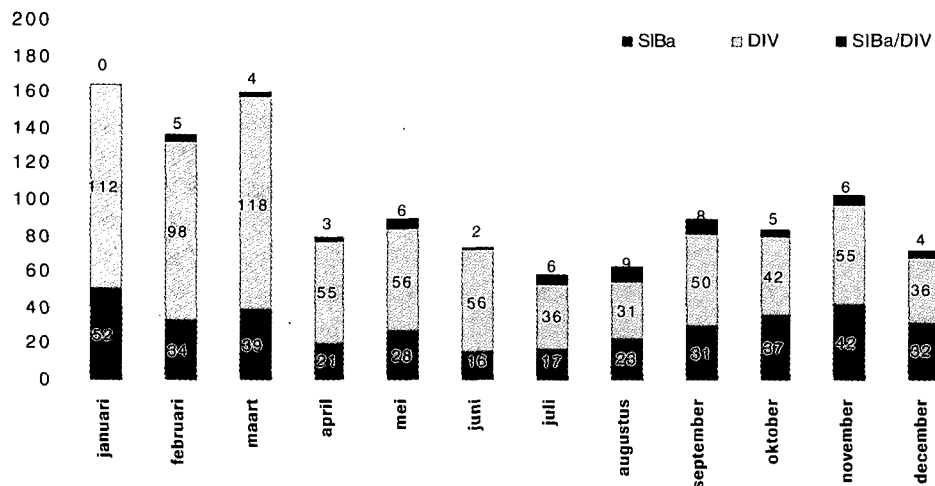
N.B. de bijeenkomsten met de NPA, 'Justitie in de buurt' (september) en 'Justitie en wetenschap' (december).

Dat de International Victimology Website zich in een toenemende belangstelling mag verheugen, mag blijken uit tabel 2.

Infodesk

Figuur 1 geeft het aantal vragen per maand aan de Infodesk weer.

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de herkomst van de vraagstellers aan de Infodesk, uitgesplitst naar organisatietype. (Zie p. 68.)

Figuur 1: Aantal vragen aan de Infodesk per maand**Tabel 3: Herkomst van de vraagstellers aan de Infodesk naar organisatietype**

organisatietype	SIBa		DIV		SIBa/DIV		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
overheden/parlement	13	3,5	18	2,4	3	5,2	34	2,9
Openbaar Ministerie	11	3,0	6	0,8	1	1,7	18	1,5
bestuursdepartement	63	16,9	74	9,9	4	6,9	141	12,0
veldorganisaties	12	3,2	94	12,6	6	10,3	112	9,5
politie	20	5,4	94	12,6	6	10,3	120	10,2
media	93	25,0	70	9,3	16	27,6	179	15,2
onderzoek/onderwijs	97	26,1	252	33,8	13	22,4	362	30,8
bedrijfsleven	14	3,8	16	2,1	2	3,4	32	2,7
buitenland	12	3,2	38	5,1	3	5,2	53	4,5
overige	37		83	11,1	4	6,9	124	10,6
totaal	372	100	745	100	58	100	1.175	100

Bijlage 5

Lijst van in 1999 verschenen wetenschappelijke artikelen

Aalders, M.V.C., E. Niemeijer

Zelfregulering en reflexief handelen in vier sectoren. In: M. Wiering, C. Coolsma (red.), *Handhaving in stukken*
Amsterdam, SISWO, 1999, pp. 75-114

Baas, N.J.

Onderzoek naar het verschijnsel stalking
Proces, jrg. 78, nr. 3/4, 1999, pp. 35-39

Baas, N.J., E. Niemeijer

Kwaliteitssystemen voor de rechtspreekende macht; ervaringen in het buitenland
Trema, jrg. 22, nr. 8, 1999, pp. 295-301

Trema, jrg. 22, nr. 8, 1999, pp. 295-301

Berg, E.A.I.M. van den

Criminaliteitsprobleem; afvalcriminaliteit
Website *OM-Interventiestrategieën*

Bijleveld, C.C.J.H., J. Hendriks

Jeugdige zedendelinquenten: verschillen tussen groeps- en alleenplegers
Delikt en delinkwent, jrg. 29, 1999, pp. 722-736

Bijleveld, C.C.J.H., A. de Lange

Alternatieve en klassieke regulering; problemen en oplossingsrichtingen.
In: P.C. Gilhuis, E.F. ten Heuvelhof e.a., *De effectiviteit van klassieke en alternatieve reguleringsinstrumenten in milieu-handhaving*

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 1999, pp. 45-52

Onderzoek en beleid, nr. 179

Bokhorst, R.J., H.G. van de Bunt

De notaris; poortwachter en professioneel beroepsbeoefenaar. In: P. van Seters, P. de Jong (red.), *De jacht op het grote geld*

Amsterdam, SISWO, 1999, pp. 31-41

Bol, M.W.

Jonge kinderen en hun recht op straf. In: J.R.M. Gerris (red.), *Verantwoordelijk jeugdbeleid, opvoedingsondersteuning en intensieve gezinsbegeleiding*

Assen, Van Gorcum, 1999, pp. 39-50

Bol, M.W.

(On)schuldig kind; over gewetensvorming, straf en morele opvoeding
Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 5, 1999, pp. 46-59

Bol, M.W.

Doorgaan met Stop? Voorwaarden voor een geslaagde aanpak van zeer jeugdige delictplegers
Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 6, 1999, pp. 56-67

Bruinsma, G.J.N., H.G. van de Bunt, G.B. Rovers

Overpeinzingen bij 25 jaar NVK. In: G.J.N. Bruinsma, H.G. van de Bunt, G.B. Rovers (red.), *Vooruitzichten in de criminologie*
Amsterdam, Vrije Universiteit, 1999, pp. 1-13

Bunt, H.G. van de

Beleid uit wetenschap
Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 6, 1999, pp. 13-21

Bunt, H. van de, E. van den Berg, E. Kleemans

Georganiseerde criminaliteit en het opsporingsapparaat: een wapenwedloop?
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 41, nr. 4, 1999, pp. 395-408

Bunt, H.G. van de, C.C.J.H. Bijleveld

Nederland wordt wel gewelddadiger
NRC, 13-11-1999

Bunt, H.G. van de, W. van Gemert

Opsporing. In: C.J. Fijnaut e.a. (red.),
Politie; studie over haar werking en
organisatie

Alphen a/d Rijn, Samson, 1999,
pp. 381-357

Eshuis, R.J.J.

Het kan echt sneller

Trema, jrg. 22, nr. 2, 1999, pp. 59-63

Etman, O., C.D. van de Vijver, F. Luykx

Lokale veiligheidszorg; effectiviteit van de
wijkgebonden aanpak

Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 6, 1999,
pp. 84-98

Hoorn, A.M., M. Kruissink

Hoe effectief is infiltratie? WODC onder-
zoekt bijzondere opsporingsmethoden

Modus, jrg. 8, nr. 5, 1999, pp. 3-5

Huisman, W., E. Niemeijer

Hoe betrouwbaar is de overheid?

Lelystad, z. uitg., 1999

Actuele Onderwerpen, 12 april 1999

Huisman, W., E. Niemeijer

Organisatiecriminaliteit; naar een aanpak
op basis van inzicht

Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 2, 1999,
pp. 8-34

Jongste, W.M. de, E. Niemeijer

Marktwerking, deregulering en
wetgevingskwaliteit; drie vliegen in een
klap?

Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 6, 1999,
pp. 112-125

Kleemans, E.R.

De rationele keuzebenadering. In:
E. Lissenberg, S. van Ruller, R. van
Swaaningen (red.), *Tegen de regels III;*
een inleiding in de criminologie

Nijmegen, Ars Aequi Libri, 1999,
pp. 139-153

**Kleemans, E.R., E. van den Berg,
H.G. van de Bunt**

Georganiseerde criminaliteit in Nederland
Modus, jrg. 8, nr. 4, 1999, p. 39

Kleemans, E.R., M. Kruissink

Korte klappen of lange halen? Wat werkt
bij de aanpak van de georganiseerde
criminaliteit?

Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 6, 1999,
pp. 99-111

Klijn, A.

Over prijselasticiteit van het recht en
andere zaken die ons (mogelijk) verdeeld
houden; een brief aan Peter de Koning
Rechtshulp, 1999, nr. 1, pp. 47-50

Klijn, A.

Over(-)tijdige gerechtelijke afdoen. Een
empirisch-theoretische notitie. In:
G.R. Rutgers, H.E. Broring (red.), *Recht-*
spraak op tijd

Amsterdam, Boom Juridische Uitgever,
1999

CRBS-reeks, nr. 1

Leuw, Ed.

Overlast, drugs en drugsbeleid, een
schets. In: R. Bovens, W. Lange, D. van
Oord, P. de Vrijer (red.), *Overlast; een zorg*
voor Justitie en Zorg

Amsterdam, Stuurgroep Vermindering
overlast, 1999, pp. 11-18

Leuw, Ed.

Bewaren en behandelen, het bijzondere
van de tbs. In: E. Lissenberg, S. van
Ruller, R. van Swaaningen (red.), *Tegen*
de regels II; inleiding in de Criminologie
Nijmegen, Ars Aequi Libri, 1999,
pp. 274-296

Leuw, Ed.

Drugs en criminaliteit, een complexe relatie. In: *Handboek verslaving* Deventer, Van Loghem Slaterus, 1999, pp. D1020-1-18

Nelen, J.M.

Het drugdebat in Nederland; een herhaling van zetten. In: G.J.N. Bruinsma, H.G. van de Bunt, G.B. Rovers (red.), *Vooruitzichten in de criminologie* Amsterdam, Vrije Universiteit, 1999, pp. 119-129

Nelen, J.M., V. Sabee

Voordeelsontneming en de rol van de FIOD; mogelijkheden en beperkingen *Delikt en delinkwent*, jrg. 29, nr. 8, 1999, pp. 755-763

E. Niemeijer, J. Nijboer

Informatisering van samenleving en criminaliteit *Tijdschrift voor Criminologie*, jrg. 41, nr. 4, 1999, pp. 340-349

Schreuders, M.M.

Criminaliteit kost samenleving jaarlijks f 20 miljard *SEC*, jrg. 13, nr. 5, 1999, pp. 20-21

Smeenk, W.H.

Verklaringen van leeftijdsverschillen tussen levenspartners. In: M. Kalmijn, W. Bernasco, J. Weesie (red.), *Huwelijks- en samenwoonrelaties in Nederland; de organisatie van afhankelijkheid* Assen, Van Gorcum, 1999, pp. 13-34

Smeenk, W.H.

Partnerkeuzes op jongere en oudere leeftijd. In: M. Kalmijn, W. Bernasco, J. Weesie (red.), *Huwelijks- en samenwoonrelaties in Nederland; de organisatie van afhankelijkheid* Assen, Van Gorcum, 1999, pp. 35-54

Stokkom, B.A.M. van

Expressief masculinisme; over de toekomst van 'zinloos' geweld. In: G.J.N. Bruinsma, H.G. van de Bunt, G.B. Rovers (red.), *Vooruitzichten in de criminologie*

Amsterdam, Vrije Universiteit, 1999, pp. 89-108

Stokkom, B.A.M. van

Pragmatisch sanctiebeleid; zacht waar het kan, hard waar het moet *Justitiële verkenningen*, jrg. 25, nr. 6, 1999, pp. 41-55

Stokkom, B.A.M. van

De provinciale factor; regionale verscheidenheid binnen constitutionele eenheid Amsterdam, De Balie, 1999

Stokkom, B.A.M. van

Oog om oog, tot in het oneindige *Filosofie magazine*, jrg. 8, nr. 5, 1999, pp. 35-39

Stokkom, B.A.M. van

Gewelddadig eerherstel mannelijke ondeugden *De Volkskrant*, 5 juli 1999

Stokkom, B.A.M. van

Reclassering; nuchter en realistisch (boekbespreking) *Tijdschrift voor de sociale sector*, jrg. 53, nr. 5, 1999, pp. 22-23

Stokkom, B.A.M. van

Sensitief kapitaal; een revisie van het authenticiteitsideaal *Krisis*, 1999, nr. 76, pp. 65-76

Swierstra, K.E.

Strafrechtelijke opvang verslaafden; het aftoppen van criminele carrièrecurves *Justitiële verkenningen*, jrg. 25, nr. 6, 1999, pp. 68-83

Terlouw, G.J., P. Kamphorst

Bekend maakt bemind

SEC, jrg. 13, nr. 3, juni 1999, pp. 7-10

Tulder, F.P. van, P.L.M. Steinmann

Groei van de celcapaciteit; achterliggende factoren en trends

Justitiële verkenningen, jrg. 25, nr. 1, 1999, pp. 73-86

Tulder, F.P. van, P.L.M. Steinmann, A.G.J. van der Torre

Het Jukebox-1 model. In: G.J.N. Bruinsma, H.G. van de Bunt, G.B. Rovers (red.), *Vooruitzichten in de criminologie* Amsterdam, Vrije Universiteit, 1999, pp. 43-56

Wartna, B.S.J.

Recidive-onderzoek in Nederland; een overzicht van Nederlands onderzoek naar hernieuwd crimineel gedrag

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 41, nr. 1, 1999, pp. 40-56

Wartna, B.S.J.

Ontkennende verdachten; hoe vaak komt het voor?

Tijdschrift voor de politie, jrg. 61, nr. 9, 1999, pp. 20-23

Internationaal**Bijleveld, C.C.J.H., U. Hentschel, G. Rudolf**

Psychodynamische Persönlichkeitsmerkmale von Therapeuten und ihre Beziehung zu Therapieerfolg, Psychotherapie, Psychosomatik

Medizinische Psychologie, jrg. 49, 1999, pp. 55-63

Bijleveld, C.C.J.H., M.J. Wolf, B. Wolf, G. Beunen, P. Casaer

Acquired microcephaly after low Apgar score in Zimbabwe

Journal of Tropical Pediatrics, jrg. 45, 1999, pp. 281-286

Kleemans, E.R.

Repeat burglary victimization; results of empirical research in the Netherlands.

In: G. Farrell, K. Pease (red.), *Repeat Victimization, Crime Prevention studies* Monsey, Criminal Justice Press, 1999 (nog te verschijnen)

Tulder, F.P. van, A.G.J. van der Torre

Modelling crime and the law enforcement system

International Review of Law and Economics, december 1999

Bijlage 6

Lijst van overige activiteiten

P. Albers

Secretaris Commissie Scheidings- en omgangsbemiddeling
Secretaris Stuurgroep Informatietechnologie en recht

E.A.I.M. van den Berg

Lid Stuurgroep Milieuscan politieregio Brabant-Zuid-Oost
Lid Discussiegroep Georganiseerde criminaliteit Willem Pompe Instituut Utrecht
Lid Werkgroep Leren d.m.v. evalueren van grootschalige opsporingsonderzoeken (L.E.G.O.)
Lid Klankbordgroep Milieuproject 'Schone Lent' (DCR)

C.C.J.H. Bijleveld

Voorzitter Onderzoeksgroep Longitudinale modellen
Redacteur Sociaal-Wetenschappelijke sectie Kwantitatieve methoden
Lid Begeleidingscommissie Asielmonitor
Voorzitter Begeleidingscommissie Nader Gehoor
Lid Begeleidingscommissie Communicatie in de asielpcedure

L. Boendermaker

Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Lid Commissie van toezicht Forensisch centrum Teylingereind
Lid Begeleidingscommissie Problematiek jongeren in opvang en behandeling R.I.J. De Hartelborgt
Lid Programmacommissie EFCAP
Lid Begeleidingscommissie Gehechtheid bij jongeren opgenomen in de OGH

M.W. Bol

Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën ten behoeve van het College van procureurs-generaal
Lid Onderzoekcollege JJI
Lid Begeleidingscommissie Evaluatie gezinsprojecten Justitie
Lid Klankbordgroep Opvoedingsondersteuning
Lid Departementale werkgroep Jeugdcriminaliteit
Lid Klankbordgroep Verantwoording intensiveringsgelden jeugd en geweld
Lid Klankbordgroep Campagne tegen zinloos geweld
Lid Overlegorgaan Jeugd en preventie onderzoek en beleid (OJOB)

H.G. van de Bunt

Hoogleraar empirische criminologie, sectie Strafrecht en criminologie, Vrije Universiteit,
Amsterdam

Lid Redactieraad European Journal on Criminal Policy and Research

Lid Redactieraad Justitiële verkenningen

Lid Redactieraad Tijdschrift voor criminologie

Lid Stuurgroep Sanctiestelsel

Lid Adviescommissie Georganiseerde criminaliteit (AGOC)

Lid Programmacommissie Traject politie en wetenschap

Lid Commissie Monitor notariaat

Lid Klankbordgroep Stichting Beroepsmoraal en misdaadpreventie

Lid Sollicitatiecommissie Gerechtelijk laboratorium

Lid Begeleidingscommissie Sociaal en Cultureel Planbureau

Lid Commissie Bijzondere leerstoel rechtspleging

Lid Commissie Illegale kansspelen

Lid Begeleidingscommissie Onderzoek op Pedologisch Instituut

B.H. Cohen

Lid Afdeling Speciale bibliotheken NVB

Lid Afdeling Juridische informatie NVB

Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën ten behoeve van het College van
procureurs-generaal

C. Cozijn

Lid Werkgroep Inhoud letsel informatie systeem

Lid Werkgroep Representativiteit LIS

Lid Commissie Standaardisatie ongevalgegevens

Lid Begeleidingscommissie Kostenmodel letsels

Voorzitter Onderdeelscommissie

A. Daalder

Lid Begeleidingscommissie Kansspelverslaving Holland Casino

Lid Begeleidingscommissie Monitoringsonderzoek voor de amusementscentra

Lid Begeleidingscommissie Huiselijk geweld bij allochtonen

J.W.C. Dekker

Lid Begeleidingscommissie Bestuurlijke risico's beperkte toelating afvalstofbedrijven
(VROM/V&W)

R.J.J.Eshuis

Lid Klankbordgroep Evaluatie Kernteam Milieu
Voorzitter Begeleidingscommissie Evaluatiecommissie Gelijke behandeling

A.A.M. Essers

Lid Werkgroep Verbetering beleidsinformatievoorziening

F. Heide

Lid Begeleidingscommissie Illegale gokcircuit in Nederland

R.G.H. van Kaam

Lid Redactieraad Justweb

P. Kamphorst

Lid Ondernemingsraad Algemene Leiding

E.R. Kleemans

Gastdocent Stichting Studiecentrum Rechtspleging
Lid Netwerk Meten en analyseren in de criminologie (MAC)
Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK)
Gastdocent Nederlandse Politie Academie

M.A.V. Klein-Meijer

Lid Afdeling Wetenschappelijke bibliotheken van de NVB
Lid Bibliotheekcommissie Justitie
Lid Projectgroep Bibliotheekfunctie Justitie
Lid Stuurgroep Intranet/Internet Justitie
Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën ten behoeve van het College van procureurs-generaal
Redacteur Justitiële verkenningen

A. Klijn

Associate van het Institute for the study of the legal profession, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Sheffield
Lid Redactieraad Recht der Werkelijkheid
Universitair hoofddocent vakgroep Rechtstheorie, Rijksuniversiteit Groningen
Lid Working group on the comparative study of the legal professions

M.G.J. Kockelkoren

Lid Klankbordgroep Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) verkeershandhaving
Lid Commissie Informatietechnologie en recht

M. Kruissink

Lid Redactie Modus, tijdschrift voor recherche en forensische wetenschappen
Voorzitter Begeleidingscommissie Onderzoek wettelijke bevoegdheden WWM
Redacteur SEC
Lid Werkgroep Personeelsenquête bestuursdepartement

Ed. Leuw

Lid Centrale commissie Behandeling heroïneverslaafden (CCBH)
Lid Scientific committee European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction
(EMCDDA)
Lid Nationale Drugsmonitor
Lid Werkgroep Recidivegvaar ex-terbeschikkinggestelden
Lid Coördinatiepunt Assessment en monitoring nieuwe drugs (CAM)
Lid Weteringberaad voor het drugsbeleid

R.F. Meijer

Lid ABRIO-werkgroep landelijke criminaliteitskaart
Lid Werkgroep Geweld publiek domein

N.M. Mertens

Lid Onderdeelscommissie
Lid Ondernemingsraad Algemene Leiding

J.M. Nelen

Lid Landelijk ontnemingsoverleg (LOO)
Lid BFO-platform
Lid Werkgroep Misdaad-geld-straft
Lid Werkgroep Leren d.m.v. evalueren van grootschalige opsporingsonderzoeken (L.E.G.O.)
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Secretaris Adviescommissie Onderzoek georganiseerde criminaliteit
Lid Raad van deskundigen ter ondersteuning van de Europese commissie bij het opstellen
van het jaarplan voor het Falcone-programma
Lid Begeleidingscommissie Rechtsvergelijkend onderzoek naar bijzondere opsporings-
bevoegdheden in andere EU-lidstaten
Lid Begeleidingscommissie Interregionale opsporing
Universitair docent, sectie Strafrecht en criminologie, Vrije Universiteit, Amsterdam

C.J. van Netburg

Lid Ontwikkelingsgroep Documentair informatiesysteem jeugdzorg
Lid Afdeling Juridische Informatie NVB
Lid Literatuuronderzoekers en informatiespecialisten NVB

E. Niemeijer

Voorzitter Begeleidingscommissie Proefschriftonderzoek individuele schuldsanering
N. Jungmann, Universiteit Leiden
Universitair hoofddocent criminologie, sectie Strafrecht en criminologie, Vrije Universiteit,
Amsterdam
Lid Adviesraad Tijdschrift voor Criminologie
Lid Congrescommissie Vooruitzichten in de criminologie, jubileumcongres NVK
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Lid Stuurgroep ADR/Mediation
Lid Projectgroep Claimcultuur

L.A. van den Ouden

Penningmeester Sociaal Fonds ministerie van Justitie

G. Paulides

Lid Onderdeelscommissie

J.H. Siero

Lid Werkgroep Kaderstelling bestuurlijke informatievoorziening
Lid Deelproject III van Beleidsbegroting naar beleidsverantwoording
Lid Begeleidingscommissie Onderzoeksbestand justitiële documentatie
Lid Werkgroep Epidemiologie van de Nationale Drugsmonitor
Lid Werkgroep Landelijke criminaliteitskaart ABRIO

H.J.J. Simons

Lid Onderdeelscommissie

W.H. Smeenk

Lid Research Committee on Social Stratification and Mobility of the International
Sociological

P.R. Smit

Docent Ontwikkelomgevingen en Software Engineering, Haagse Hogeschool
Lid Commissie van Advies voor de Statistieken van Rechtsbescherming en Veiligheid
Lid Enlarged Group of Specialists on trends in crime and criminal justice (Raad van
Europa)

P.L. Steinmann

Lid Stuurgroep Justitie Emancipatie Stimulering

G.J. Terlouw

Lid Begeleidingscommissie ITS-onderzoek Lange-termijneffecten JJP land van Cuijk,
Nijmegen

Lid Departementale werkgroep Geweld op straat

Lid Departementale klankbordgroep Opvoedingsondersteuning en ontwikkelings-
stimulering

Lid Stuurgroep Electronisch huisarrest minderjarigen

Lid Projectgroep Electronisch husiarrest minderjarigen

R.A. Visser

Lid Curatorium GEOPLAN, Beleid en Onderzoek

Lid Werkgroep Evaluatie-onderzoek, Platform Beleidsanalyse

B.S.J. Wartna

Lid Werkgroep JDS/Rap

Bijlage 7

Personeelsbezetting WODC 1 januari 2000

Directeur WODC

prof. dr. H.G. van de Bunt

Controller

J.W. Hoogduijn

Bureau Management Ondersteuning

Hoofd

L.A. van den Ouden

Medewerkers

J. Ilmer

J.L. Krul

Hoofd secretariaat

mw. M.A. Passchier

Secretaresses

mw V.A.T. van de Broek

mw. P.A. Broeke

mw. M.I.I. Groeneveld-de Groot

mw. A.I. Ledda-van der Meché

mw. F.A.J.M. Lunenburg-van den Heuvel

mw. S.E.J. van Veen

Afdeling Onderzoek

Hoofd

vacature

Programmacoördinatoren

mw. dr. C.C.J.H. Bijleveld

mr. dr. E. Niemeijer

Hoofdonderzoekers

mw. dr. M.W. Bol

mr. drs. J.M. Nelen

Historisch onderzoeker

dr. mr. M.E. Verburg

Wetenschappelijk onderzoekers

mw. drs. N.J. Baas

mw. drs. E.A.I.M. van den Berg

drs. R.J.J. Eshuis

dr. E.R. Kleemans

mw. drs. M.G.J. Kockelkoren

drs. M. Kruissink

drs. Ed. Leuw

mw. drs. N.M. Mertens

drs. G.J. Terlouw

drs. B.S.J. Wartna

Coördinator Methoden en Technieken

mr. drs. C. Cozijn

Onderzoekmedewerkers

R. Aidala

mw. E.J.M. Barendse-Hoornweg

mw. mr. E.M.Th. Beenackers

mw. drs. L.W. Blee

mw. mr. N. Dijkhoff

mw. B.J.W. Docter-Schamhardt

A.A.M. Essers

mw. drs. P. Kamphorst

drs. R.F. Kouwenberg

G. Paulides

mw. drs. C. Verwers

*Consulent wetenschappelijke
automatisering*

mw. T.C. Remmelzwaal

Interim-functievervulling/detachering

mw. M. Brouwers

dr. P.C. van Duyne

dr. A. Klijn

Tijdelijke medewerkers

mr. J. Barenzen

dr. W. Bernasco

mr. R.J. Bokhorst

mw. drs. M.E.I. Brienzen

mw. drs. M.N. van Es

J.J.A. Essers

mw. drs. N. van der Heiden-Attema

mw. mr. N. Jungman

mw. dr. W.H. Smeenk

mr. P.A.M. Verrest

**Afdeling Extern Wetenschappelijke
Betrekkingen**

Hoofd

dr. R.A. Visser

Senior projectbegeleiders

drs. O. Etman

dr. M.P. Tummers

Projectbegeleiders

drs. J.W.C. Dekker

mw. drs. A. Daalder

Interim-functievervulling/detachering

mw. drs. E.M. Naborn

Tijdelijke medewerkers

mw. A.M.M. van Brèugel

mw. mr. W.A. Garnier

mw. mr. W.M. de Jongste

mw. I.G.J. Lammers

mw. drs. J.W. Plaisier

**Afdeling Statistische
Informatievoorziening en
Beleidsanalyse**

Hoofd

dr. J.H. Siero

Coördinator

dr. F.P. van Tulder

Senior medewerkers

drs. W. van der Heide

drs. G.A.L.M. Huijbregts

drs. R.F. Meijer

drs. M.M. Schreuders

drs. P.R. Smit

Medewerkers

P.P.J. Groen

mw. M.H. ter Horst-van Breukelen

L.K. de Jonge

mw. P. van Panhuis

Interim-functievervulling/detachering

drs. P.P.M. van Hooff

mw. W.A.C. van Tilburg

**Afdeling Documentaire
Informatievoorziening**

Hoofd

mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer

Eindredacteur JV

dr. B.A.M. van Stokkom

Redacteur JV

mr. P.B.A. ter Veer

Communicatie-adviseur

R.G.H. van Kaam

Eindredacteur elektronische media

C.J. van Netburg

Literatuurdocumentalisten

mw. B.H. Cohen

L.A. Hermsen

mw. M.H. Moene

mw. P.H.T. Secherling

Medewerkers redactie en publiciteit

mw. drs. M.J. Kok

mw. M.E. Sampiemon

H.J.J. Simons

*Redactiemedewerker European Journal on
Criminal Policy and Research*

mw. drs. A.H. Baars-Schuyt

Secretariaatsmedewerker

mw. A. Weide-Eind

Bureaumedewerker

mw. A.H. van der Heyden-Bernard

Tijdelijke medewerkers

mw. K.A. van Leeuwen-Burow

mw. J.M. van Oosten-Hoogendijk

Benutting WODC-producten

Schema 1: Benutting rapporten in de reeks Onderzoek en beleid

rapporten	benut ja/nee	afnemer
The Dutch Criminal Justice System; organization and operation	ja, resultaten worden vaak bij congressen en seminars uitgedeeld	DGRH
Infiltratie in het recht en in de praktijk	ja, CTC houdt rekening met onderzoeksresultaten bij toetsing verzoeken tot infiltratie	DGRH/OM
Geweld in vermogensdelicten; een diepte studie op basis van de WODC-Strafrechtmonitor	Nog geen gebruik van gemaakt; mogelijk later bruikbaar voor strafmaxima-/strafmaatbepalingen	WODC
De effectiviteit van klassieke en alternatieve reguleringsinstrumenten in milieuhandhaving	ja, wordt gebruikt voor standpuntbepaling t.a.v. zelfregulering bij vergunningen op hoofdzaken	OM
Criminaliteit en rechtshandhaving 1999; ontwikkelingen en samenhangen	ja, wordt als naslagwerk in diverse richtingen, bijvoorbeeld door diverse directies en tijdens begrotingsbehandeling, gebruikt	DIV
Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003	ja, prognoses vormden (beleidsarm) uitgangspunt bij de herschikkingen van sanctiecapaciteit, zoals die najaar 1999 door de minister per brief aan de Tweede Kamer zijn aangekondigd	DPJS/DJI
Recidive na de tbs; patronen, trends en processen en de inschatting van gevaar	ja, uitvoerig gebruikt bij evaluatie tbs-beleid	DPJS
De militaire opsporingsfunctie van de Koninklijke Marechaussee in de praktijk	ja, de resultaten van het onderzoek zijn integraal opgenomen in het eindrapport van de projectgroep Koninklijke Marechaussee	DGRH

Schema 2: Benutting rapporten in de reeks Onderzoeknotities

rapporten	benut ja/nee	afnemer
Justitie in de buurt; een evaluatie van vier experimenten	ja, gebruikt ter evaluatie van het beleid	WODC
Recidive-onderzoek in Nederland; een overzicht van Nederlands onderzoek naar hernieuwd crimineel gedrag	neen, ten dienste van eigen onderzoek	WODC
Kwaliteitssystemen voor de rechtspreekende macht; een internationale verkenning	ja, wordt benut in het kader van de uitvoering van de Contourennota en door de projectgroep van het PVRO	DRp
Informal Value Transfer Systems and Criminal Organizations; a study into so-called underground banking networks	ja, Werkgroep Money transfers van het FEC gebruikt rapport voor beleidsontwikkeling	DGRH/OM
Ontkennende en bekende verdachten; over de proceshouding	neen, ten dienste van eigen onderzoek	WODC
Bandopname van het nader gehoor	ja, beslissing genomen bandopnamen niet in te zetten voor kwaliteitsverbetering	IND
Eén jaar 'Koppelingswet' in de praktijk; een tussenrapportage over de implementatie en het eerste uitvoeringsjaar	ja, Kamer geïnformeerd	DW

Schema 3: Benutting projecten EWB

projecten	benut ja/nee	afnemer
Allochtonen en detentie	ja, de onderzoeksresultaten worden meegenomen in de ontwikkeling van het allochtonenbeleid DJI	DJI
Pilot stakeholdersonderzoek	ja, ontwikkeld instrument wordt ingezet	BKw
<i>Economische beoordeling van wetvoorstellen</i>	ja, wordt gebruikt in traject wetgevingskwaliteitsbeleid, t.b.v. instrumentontwikkelingen en beoordeling van wetsvoorstellen	DW
Verdragen van belang voor het Nederlands immigratierecht	ja, zeer intensief gebruikt bij ontwerp- en invoeringsproces nieuwe Vreemdelingenwet	DVb
Vorming van Europees immigratie- en asielrecht	nog niet, zal op later datum worden ingezet als referentiemiddel	DVb
De garantstellingsregeling curatoren	nog niet bekend	DGRh
Geregistreerd partnerschap in Nederland; een verkennend onderzoek	ja, wordt gebruikt ter ondersteuning van het Nederlandse beleid op een bijeenkomst van de Raad van Europa en bij de ontwikkeling van nieuwe wetgeving over dit onderwerp	DW
Onderzoeksproject Strafvordering 2001	wordt volgens plan gecontinueerd	DW
Doelgroepbepaling	ja, wordt benut bij instrumentontwikkeling	ERH
Het wettelijke strafmaxima	ja, er is inmiddels een regeringsstandpunt over het rapport (Kamerstukken II, 26 564, mei 1999). Het voornemen bestaat om een aantal wettelijke strafmaxima aan te passen	DW
Politiemonitor Bevolking meting 1999	ja, onderdelen uit de politiemonitor zijn meegenomen in de memorie van toelichting van de rijksbegroting, onderdeel Justitie	DPJS
Als de politie iets wil weten	ja, verzamelde praktijkinformatie leidt tot nieuwe wetgeving	DW
Banqueroute, risico-analyse van misbruik van financiële dienstverlening door criminele organisaties	neen, nog niet benut	DGRH

(Vervolg schema 3)

projecten	benut ja/nee	afnemer
Het rendement van strafrechtelijk onderzoek	ja/nee, de consequenties voor beleid onderzoek zijn reeds uitgewerkt in de nota De Strategie Milieu OM	DGRH/OM
Vreemdelingen in de strafrechtketen	ja, gebruikt om te bepalen of aanpassingen in de werkwijze nodig zijn	DVb/IND
Klassenjustitie; overzicht van onderzoek naar selectiviteit in de Nederlandse strafrechtketen	ja, op verzoek van de Eerste Kamer is dit onderzoek verricht en verzonden bij brief van 8 juni 1999, waarna de Tweede Kamer schriftelijke vragen stelde op 15 juni 1999	DW
Literatuuronderzoek Compliance-regelingen	nog niet bekend	DGRH
Evaluatie Koppelingwet	ja, Kamer geïnformeerd	DW
Suïcides in detentie	ja, pilots zijn voorgenomen om het ontwikkelde screeningsinstrument te gaan gebruiken	DJI
Beeldvorming onder asielzoekers en vluchtelingen over terugkeer- en remigratie	ja, gebruikt voor het terugkeerbeleid	IND, DVb
Evaluatie Wet Mentorschap	nog niet bekend	DW
Instrumentontwikkeling uitvoeringsproblemen	ja, ontwikkeld instrument wordt ingezet bij wetontwikkeling	ERH
Evaluatie artikel 240b Sr	ja, wetswijziging is in gang gezet	DW
Ministeriële verantwoordelijkheid ZM	ja, wordt benut bij de vorming van beleid bij de Raad voor de Rechtspraak in Nederland	DRP
Omgangsbegeleiding	nog niet bekend	DRP/DW
Evaluatie experimenten omgangsbegeleiding	nog niet bekend	DRP/DW
Aard, ernst aanpak ICT-criminaliteit	ja, Werkgroep Kinderporno OM en Landelijke unit Digitaal surveilleren gebruiken rapport bij beleidsontwikkeling	OM
Bemiddelen bij conflicten tussen bureaus	nog niet bekend	DPJS

(Vervolg schema 3)

projecten	benut ja/nee	afnemer
Administratieve aspecten van de sorteerproef – een vervolgrapportage naar aanleiding van het onderzoek effectiviteit van de sorteerproef	ja, over benutting wordt binnenkort gesproken in het oveleg tussen de directeur politie BZK en de directeur Opsporingsbeleid Justitie; het rapport wordt in ieder geval ter kennis gebracht van de regiokorpsen	DGRH
Bescherming en jeugdzorg; de positie van de jeugdbescherming binnen Bureau Jeugdzorg	ja, in het verdere traject van de positiebepaling van de Bureaus Jeugdzorg heeft dit rapport een zeer nuttige functie vervuld	DPJS
Ontslagvergoedingen via RDA en Kantonrechter	ja, wordt gebruikt in de Adviescommissie duaal ontslagstelsel	DRP
Integrale Hulpverlening Straatprostituees	onbekend, betrokkenheid WODC was gering, vervolgacties lagen op het terrein van het ministerie van VWS	DPJS
Lokaal jeugdgeweld in kaart; een onderzoek naar spreiding en concentratie van jeugdgeweld in de stad Groningen	nog niet bekend	DGRH
Huwelijksvermogensrecht in rechtsvergelijkend perspectief	ja, bevindingen worden gebruikt bij drie wetsvoorstellen met betrekking tot het huwelijksvermogensrecht die in voorbereiding zijn en die in het jaar 2000 zullen worden ingediend dan wel voor advies aan de Raad van State zullen zijn aangeboden	DW
Literatuur- en expertonderzoek preventie van suicides in detentie	neen, onderzoek leverde minder bruikbare informatie op dan verwacht	DJI
Analyse van handhavingsrisico's	nog niet bekend	ERH
Identificatie van problematische regelgeving bij BOD-en	ja, voormalige IRH beziet of indicatoren bruikbaar zijn bij het monitoren van beleidsinstrumentele wetgeving	IRH
Rechtsvergelijkend onderzoek in het digitale tijdperk	ja, in het kader van het werk van de Commissie-Franken die is belast met de advisering aan de regering over de aanpassing van grondrechten in het kader van de ICT-ontwikkelingen	DW

(Vervolg schema 3)

projecten	benut ja/nee	afnemer
De plausibiliteit van het prognosemodel sanctiecapaciteit en Econometrische evaluatie prognose sanctiecapaciteit	ja, de evaluatie speelt een rol bij de verdere ontwikkeling van de prognosemodellen door het WODC	WODC
Buitengerechtelijke geschilbeslechting en het bestuursrecht en het privaatrecht	neen, geen benutting in beleid	DRP
De inzet van de rechter in het vooronderzoek	opgegaan in Strafvordering 2001 en daardoor niet zelfstandig te beoordelen	DW

Bijlage 9

Personeelsmobiliteit

Tabel 1: WODC'ers die elders een baan hebben aanvaard

naam	functie	afkomstig van	nieuwe werkgever
P. Albers	projectbegeleider	EWB	DRP
S.E. Bie	hoofd onderzoek	Onderzoek	LUBA
mw. L. Boendermaker	onderzoeker	Onderzoek	R.I. Lindenhorst
J.J.A. Essers	controller	controller	Parket-Generaal
P.H. van der Laan	programmacoördinator	Onderzoek	NSCR
E.C. Spaans	onderzoeker	Onderzoek	DJI
mw. P.L.M. Steinmann	senior medewerker	SIBa	DPJS
H.C.L. Vreugdenhil	projectbegeleider	EWB	DGRh

Tabel 2: Functies binnen het WODC tijdelijk door in- en externe medewerkers vervuld

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
J.L.M. Boek	onderzoeker	Universiteit Utrecht	Onderzoek
D. Boer	medewerker	CBS	SIBa
mw. A.M.M. van Breugel	projectbegeleider	IND	EWB
mw. L. Dhonré	medewerker	CBS	SIBa
mw. A.M. van Hoorn	onderzoeker	Universiteit Leiden	Onderzoek
mw. W.M. de Jongste	projectbegeleider	Directie Wetgeving	EWB
mw. N. Jungman	onderzoeker	Universiteit Leiden	Onderzoek
mw. M.G.J. Kockelkoren	onderzoeker	EWB	Onderzoek
mw. I.G.J. Lammers	medewerker	DPJS	EWB
mw. J. Smit	onderzoeker	Reclassering	Onderzoek
K. E. Swierstra	programmacoördinator	DAJS	Onderzoek

Tabel 3: WODC'ers tijdelijk elders werkzaam

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
mw. M. Brouwers	onderzoekmedewerker	Onderzoek	Meijers Instituut
P.C. van Duijne	onderzoeker	Onderzoek	DCRI
P.P.M. van Hooff	hoofd SIBa	SIBa	DPJS
A. Klijn	hoofdonderzoeker	Onderzoek	Bekeley University, California
P.H. van der Laan	programmacoördinator	Onderzoek	Dartington University, GB
mw. E.M. Naborn	projectbegeleider	EWB	DJI
J.M. Nelen	onderzoeker	Onderzoek	Vrije Universiteit, Amsterdam
E.C. Spaans	onderzoeker	Onderzoek	DJI
G.J. Terlouw	onderzoeker	Onderzoek	DPJS
mw. W.A.C. van Tilburg	medewerker	SIBa	DCRI
H.C.L. Vreugdenhil	projectbegeleider	EWB	DJI

Tabel 4: Personen in vaste dienst aangenomen

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
mw. B.H. Cohen	documentair informatiespecialist	Arrondissement Utrecht	DIV
R.G.H. van Kaam	communicatie-adviseur	DAJS	DIV
J.H. Siero	hoofd SIBa	KPN	SIBa
mw. M.I.I. Groeneveld- de Groot	secretaresse	DAD	BMO